Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

15 ДЕКАБРЬ 1966 й. ПАЙШАНБА № 141
1-йил чиқиши
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ЯНА БИР МЕҲМОНХОНА

Халқимизнинг бағри кенг. Бир куннинг ўзида юзлаб меҳмонни ҳали кузатмасдан яна янги меҳмонларни икки қўлини кўксига қўйиб «хуш келибсиз», деб кутиб олади. Шунинг учун ҳам Тошкентдаги меҳмонхоналар ходимларининг қўли-қўлига тегмайди. Яқиндагина «Россия» меҳмонхонаси ишга туширилган бўлса-да, «Жой йўқ» деган ёзувлар кўзга ташланиб қолмоқда.

Бундай танқисликка барҳам бериладиган вақт яқинлашиб келмоқда. «Главташкентстрой» ҳузурида ташкил қилинган «Висотастрой» тресты Революция скверида осмонўпар улкан меҳмонхона қуришга киришди.

Бундан ташқари Луначарское шосседа яна бир меҳмонхонанинг тўртинчи қавати кўтарилмоқда. У, Туристлар уйи, деб аталади.

Туристлар уйининг лойиҳасини «Ташгипрогор» лойиҳачилари яратдилар. Лойиҳа муаллифлари — С. Беркович, М. Валиев, В. Муратов, А. Иванов ўртоқлар ажойиб маҳоратларини кўрсатишди. Беш қаватли бинонинг биринчи қавати меҳмонлар учун ресторан бўлади. Унинг фойеларида, коридорларида, хоналарида мебелсозларнинг энг яхши креслолари қўйилади. Вестибюлдаги деворларга миллий безаклар берилади. 330 ўринли бу меҳмонхонада теннис ва томоша заллари ҳам бўлади.

Бинонинг ўнг қанотида касаба союз ташкилотлари учун 260 кишига мўлжалланган ётоқхона барпо этилади. Бино деворлари, қаватларининг тўсинлари йиғма темир-бетондан қурилади.

Келгуси йилнинг бошларида фойдаланишга топшириладиган Туристлар уйи биносини 4-қурилиш трестига қарашли 19-қурилиш бошқармасининг бинокорлари тикламоқдалар.

ШОНЛИ ЮБИЛЕЙНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

Инсоният тарихида янги давр очган куннинг 50 йиллигини муносиб кутиб олишга белни маҳкам боғлаган қаҳрамон совет халқи КПСС XXIII съезди тарихий қарорларини амалга ошира бориб, халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планларини муттасил ошиғи билан бажариш йўлида жуда катта ғалабаларни қўлга киритмоқда. Республикамизнинг пойтахт шаҳри Тошкент меҳнат аҳлининг бу соҳадаги қўлга киритган ютуқлари ҳам диққатга сазовордир.

Матонатли тошкентликлар зилзила туфайли бошларига тушган оғир мусибатга қарамасдан, барча қийинчиликларни мардонавор енгиб, меҳнатда янгидан-янги ғалабаларни қўлга киритмоқдалар. Пойтахт саноат корхоналари маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича ўн бир ойлик планни муддатидан олдин бажардилар. Азамат саноатчиларимиз шу давр ичида пландан ташқари 21 миллион сўмликдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқардилар. Қурилиш ташкилотларининг кўп минг кишилик коллективлари мисли кўрилмаган меҳнат намуналарини кўрсатиб, 350 минг квадрат-метрдан ортиқ турар жой биноларини фойдаланишга топширдилар, бошпанасиз қолган минглаб тошкентликларни хушнуд этдилар. Шаҳар хўжалигининг бошқа тармоқларини ҳам янада тез суръатлар билан ривожлантириш йўлида дадил одимлар билан илгарилаб бормоқдамиз.

Шонли 50 йиллик шарафига бошланган социалистик мусобақа байроғи тобора баланд кўтарилмоқда. Янги-янги ташаббуслар билан чиқаётган коллективлар сони ортиб бормоқда. «Таштекстильмаш»чиларнинг Октябрь 50 йиллиги номли коллектив деган шараф учун бошлаган ватанпарварлик ҳаракати бутун республикамиз саноат коллективларининг қизғин қўллаб-қувватлашига сазовор бўлди. Республикамиздаги юзлаб саноат корхоналарининг коллективлари бугун тошкентликлар изидан бориб, шарафли номни олиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

«Ташсельмаш», «Ташкенткабель» заводлари коллективларининг ҳам ташаббуси зўр кўтаринки руҳ билан кутиб олинди. Бугун жуда кўп саноат корхоналарининг меҳнаткашлари юбилей вахтасида туриб меҳнатда қаҳрамонлик намуналарини кўрсатмоқдалар. Пойтахт саноат корхоналари, қурилишлар, ўқув юртлари, илмий муассасаларининг коллективлари Совет ҳокимияти барпо этилган куннинг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун коммунистик қурилишнинг улуғвор вазифаларини тезкорлик билан амалга ошириш юзасидан ўз зиммаларига юксак социалистик мажбуриятлар олмоқдалар. Буларнинг барчаси шонли Ватанимизнинг кўп миллионли барча гражданлари қатори пойтахт меҳнаткашлари улкан тўйни катта тўёна билан кутиб олиш иштиёқи билан тўлиб-тошаётганликларининг яна бир ёрқин ифодасидир.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақа байроғини тобора баланд кўтариш, бу улкан байрамни хўжалигимизнинг барча соҳаларида оламшумул ғалабалар билан кутиб олиш шу куннинг энг муҳим вазифаларидан биридир. Район партия ва совет, комсомол ва касаба союз ташкилотлари омманинг социалистик мусобақасига чинакам раҳбарлик қилмоқлари, қуйидан бўладиган ҳар бир ташаббусни қўллаб-қувватлашлари, янгиликка кенг йўл очиб беришда намуна кўрсатмоқлари лозим.

Шаҳар меҳнаткашлари ўз зиммаларига олаётган мажбуриятлар ғоят улкан ва қалбларни фахр ва ғурур билан тўлдирадиган рақамлардир. Пойтахт саноатчилари беш йилликнинг иккинчи йили давлат планини саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича муддатидан олдин бажариш ва пландан ташқари юз трактор, 20 компрессор станцияси, 250 минг жуфт пойафзал, 100 минг дона трикотаж буюмлар етказиб беришга аҳдлашдилар. Тошкент саноати ишлаб чиқараётган буюмларнинг сифатини яхшилаш бўйича қатор ажойиб тадбирлар белгилаб олинди. Саноатчиларимиз 14 цех ва участкани комплекс механизациялаштириш, 35 автоматик поток линияларни ишлаб чиқаришга жорий этиш учун курашмоқдалар.

Пойтахт меҳнаткашлари ўз жонажон шаҳарларининг янада обод ва гўзал бўлиши учун бутун чораларни кўрмоқдалар. Улар беш минг квадрат-метр йўл ва йўлкаларга асфальт ётқизиш, уй-жойларга иссиқлик бериш ишларини тугатиш ва беш минг мевали ҳамда декоратив дарахт кўчатлари ўтқазиш мажбуриятини олдилар. Шонли қурувчиларимиз капитал маблағлардан тўла фойдаланиш ва қурилиш-монтаж ишлари планини шонли 50 йиллик арафасида муддатидан олдин бажариш учун курашмоқдалар. Уй-жойларимиз яна ҳам мўл бўлади. Ажойиб бинокорларимиз юбилей йили арафасида 1483 минг квадрат-метр турар жой биносини фойдаланишга топширишдек ватанпарварлик ташаббуси билан чиқмоқдалар.

Юбилейни муносиб кутиб олиш учун кураш шаҳар хўжалигининг ҳар бир тармоғида ана шундай юксак кўрсаткичлар билан ифодаланмоқда. Бугун пойтахтдаги ҳар бир киши «Мен шонли Октябрь 50 йиллигини нима билан қаршилайман» деган шиор билан яшамоқда ва меҳнат қилмоқда.

Мўътабар ва азиз ҳамшаҳарлар, келинг, юбилей йили шонли меҳнат вахтасига ҳар биримиз ҳам ўз муносиб ҳиссамизни қўшайлик. Ҳар биримиз, каерда ва қайси касбда меҳнат қилаётганимиздан қатъий назар, мамлакатда коммунизм қуришдек олижаноб ишга ҳисса қўшяпмиз. Ватанимизнинг шон-шуҳрати ва қудрати, шаҳар ва қишлоқларимизнинг тобора обод ва кўркам бўлиши, ҳаётимизнинг борган сари фаровон ва тотли бўлиши сиз ва бизнинг меҳнатимиз билиндир. Келинг, қутлуғ ишга ҳар биримиз ҳам муносиб ҳисса қўшайлик, улкан тўйимизда зафар тароиаси баралла янграсин!

КЎРГАЗМАГА ЮБОРИЛАДИ

«Мирзачўл ҳақида қисса» номли ҳужжатли фильм томошабинларга жуда ҳам манзур бўлди. Тошкент илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар киностудиясининг маҳсулоти бўлган бу рангли фильм келгуси йили Канаданинг Монреаль шаҳрида намойиш қилинадиган бўлди.

Келгуси йили бу шаҳарда ташкил қилинадиган Халқаро кўргазманинг кино павильонларида Совет фильмлари кўригида бу ўзбек фильми ҳам намойиш этилади.

ЙИҒМА ГАРАЖ

750 такси қанча жойни эгаллашини тассаввур қилиб кўринг. Хом чўт қиладиган бўлсак, шунча машина камида марказий «Пахтакор» стадиони территориясидек жойни эгаллаб қўяди.

Тошкентдаги «Узгипр о т я жпром» лойиҳа институти инженерлари йиғма гараж лойиҳасини яратишга киришдилар. Бу нодир иншоот Урта Осиёда биринчи марта бунёд этиладиган уч қаватли гараж биносидир. Биринчи автокомбинат учун мўлжалланган бу бино бетон ва ойнадан қурилади. Гаражнинг ҳовлисида навбатчи таксиларнинг 250 таси учун махсус майдон бўлади.

Кунлик юмушдан қайтган машиналар аввал биринчи қаватда техника кўригидан ўтади. Ювилади, сўнг бетонли йўлкадан бориб иккинчи ё учинчи қаватга қантариб қўйилади.

Диспетчер телевизион мослама ёрдами билан гараждаги ҳаракатни кузатиб туради.

Янги гараж келгуси йилда қурила бошлайди.

Янги йил ўйинчоқлари

Марказий универмагнинг бир бўлими янги йил ўйинчоқлари билан ясатилди. Бу ерда қувноқ эркатойларнинг қаҳқаҳаси — кулгисини эшитасиз. Улар ўз ота-оналари билан биргаликда янги йил арчасини безатиш учун кўплаб ўйинчоқлар сотиб олмоқдалар.

Янги йил ўйинчоқлари билан савдо қиладиган бўлимлар Марказий савдо универмагида, шаҳар ярмаркасида, Тошкентнинг барча маданий моллар магазинларида ташкил қилинди.

ТУҲФА

Фрунзе шаҳридан келишган уйсозлик комбинатининг комплекслашган комсомол-ёшлар бригадаси шу кеча-кундузда қурилиш ишларини ҳамжиҳатлик билан олиб бормоқдалар. Улар тошкентлик дўстлари учун ҳар бири 48 квартирали 4 та уйни янги йил арафасида туҳфа этишмоқчи.

Шундан иккитаси муддатидан илгари сифатли қилиб қуриб битказилди. Иккита уй қурилиши ҳам тугалланай деб қолди.

Бригаданинг Б. Козлов, Н. Криченко, В. Прэокушева, В. Вотлина, М. Хомотова, В. Рошников, Л. Мартинцева, М. Шаргунов каби азамат комсомол-ёшлари бу ишда ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Улар кунлик иш нормаларини 1,5-2 бараварга етказиб бажаришмоқда.

ҚИРҚ МИНГ БОЛА УЧУН

Бугун пойтахтимизда арча савдоси бошланди. Улкан арчадан биттаси Свердлов номли концерт залида бўладиган янги йил тантаналари учун сотиб олинди.

Янги йил «келинчаги»ни унинг «энагалари» бир ҳафта давомида безатадилар. Қадди-басти икки қаватли бинодек келадиган арчага минглаб биллурдек товланувчи «шамчироқлар», «зираклар», «билагузуклар», шода-шода «марвар и д л а р» осилади.

Бу ҳаракатнинг ҳаммаси пойтахт эркатойларининг мириқиб дам олиши учун қилинмоқда. 12 кун давом этадиган шаҳар арча байрамига 40 минг болани таклиф қилиш мўлжалланмоқда. Бунинг учун шунча таклифнома, шунча совға тайёрланмоқда.

Байрам кунлари арча атрофи чиндан ҳам болаларнинг қувончгоҳига айланиб кетади. Шаҳар пионерлар саройлари ва мактабларидаги тўгаракларнинг кичик талантлари даврани катта оладилар.

Болалар даврасида Қорбобо, Қор қиз, Алоуддин, Насриддин, Пахтаойлар бош-қош бўладилар.

Шаҳар болалар арча байрами «Эртак ҳақиқат бўлди!» деган ном билан ўтади. Бунинг учун Ленин номли пионерлар саройининг мураббийси В. Даважанский сценарий ёзди.

Пойтахт арча байрамини ташкил этувчи шаҳар ижроия комитети ва унинг маориф бўлими ҳамда пионерлар саройи ходимлари барча тадбирларни ишлаб чиқишди.

ИСТИҚБОЛЛИ МЕТОД

Тошкент политехника институтида шу ўқув йилидан бошлаб бир неча группаларда назарий механика бўйича ўтказилаётган машғулотлар программалаштирилган ўқув қўлланмаси асосида олиб борилмоқда. Бу программалашти р и л г а н қўлланма Москва политехника институтининг доценти А. Дорошкевич томонидан тузиб чиқилган.

Ҳозир институтда спорт мусобақаларини ўтказиш қ о и д а л а р и бўйича программалаштирилган қўлланма тайёрлашга киришилди.

Рус тили машғулотларини олиб боришда ҳам ана шу янги методдан фойдаланишга ўтилади. Шу мақсадда рус тили кафедрасининг ўқитувчиси Л. Расинская ўз курси бўйича программалаштирилган қўлланмани тузиш устида иш олиб бормоқда.

Институтнинг бошқа кафедра л а р и д а ҳам ўқитиш ишлари янги истиқболли метод асосида олиб боришга кўчирилади.

МАШҲУР ПАХТАКОР ХОТИРАСИ

Республика Маданият министрлиги Ўзбекистоннинг атоқли пахтакори, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқулов хотирасини абадийлаштириш учун Бутуниттифоқ лойиҳа конкурси ташкил қилган эди. Бу конкурсга жуда кўп асарлар тақдим этилди.

Конкурс жюрисининг аъзолари бўлган ҳайкалтарошлар — Т. И. Гришченко, Ю. Н. Киселёв, архитектор Л. Ю. Маньковскаялар «Уч юлдуз» девизи остидаги лойиҳани мукофотга тақдим қилдилар. Жюри барча асарларни диққат билан кузатди. Биринчи ва иккинчи мукофотларга лойиқ асарлар яратилмаганлиги учун бу мукофотларни қолдиришга қарор қилинди. 1000 сўмлик рағбатлантириш мукофоти «Пахта чаноғи» девизи остидаги ҳайкал муаллифлари — П. А. Иванов, Р. И. Немировский ва «Уч юлдуз» девизи ҳайкали асарининг муаллифлари — С. Эшонхўжаев Р. Ким, Г. Годлин, Ф. Бобохўжаев, М. Мусабоев, Х. Хуснiddinхўжаев ўртоқларга берилди. Бу асарларнинг муаллифларига Ҳамроқул Турсунқуловнинг ҳайкали учун янги лойиҳалар тузишга ижозат берилди. Ҳайкал Тошкент шаҳрида ўрнатилади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Партия ва совет органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига 50 йил тўлганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Маориф министри **Анвар Марасулович ҚУЧҚОРОВ** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

БИР ЗАВОДГА БЕШ СОВҒА

Туғилган кунда совға олиш тантанага зийнат қўшади. Декабрь ойида ўзининг 25 йиллигини нишонлашга ҳозирлик кўраётган «Ташкенткабель» заводи номига эса Москвадан бирданига бешта совға келди.

Ўта чуқур кон-қудуқларида ўтказиладиган кончилик-геофизика тадқиқотларида ишлатувчи каротаж кабеллари ишлаб чиқилганлиги учун конструктор А. М. Дергачев кумуш медалга, конструкторлардан М. И. Марьин, В. К. Петрушкин ва мастер А. И. Лапинлар бронза медалларига сазовор бўлишибди. Янги маҳсулот ишлаб чиқаришни мамлакатда биринчи бўлиб ўзлаштирган заводга эса учинчи даражали диплом берилибди. Тошкентлик кабелчилар СССР Халқ Хўжалиги Ютуқлари виставкаси ташкил этган «Кабель саноати буюмлари ишлаб чиқаришдаги янгилик» экспозициясида қатнашганликлари учун ана шу фахрли мукофотларни олишди.

Заводда яратилган каротаж кабели ўзининг ишлатишдаги ва техникавий хусусиятларига кўра Ғарбий Европадаги етакчи фирмалар чиқараётган шундай маҳсулотдан қолишмайди. Унинг устига янги типдаги пластмасса изоляцияси қопланган бўлиб, у 180 градус ҳароратга бемалол бардош беради. Броня қопламасининг конструкцияси такомиллаштирилганлиги туфайли у аввалгидан икки баравар кўп юк кўтара олади. Европа билан Осиё чегарасидаги Каспий денгизи шимолроғида жойлашган Оролсор деган жойда Совет Иттифоқидаги энг чуқур кон-қудуқларидан бирини пармалаётган геологлар Тошкент кабелини ишлата бошладилар. Ер сийнасининг энг чуқур зоналарида нефть ва газнинг бор-йўқлигини аниқлашда бу кабель тадқиқотчиларга қўл келади.

В. ШЕВЦОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ЧИЛОНЗОРНИНГ Оқтепа массивида очилган «Союзглавнаучприбор» Бутуниттифоқ бирлашмасининг махсус салон-магазини ишга тушганига кўп бўлгани йўқ. Ленин ана шу қисқа муддат ичида бу магазининг хизматидан кўпгина илмий-текшириш ташкилотлари ва олий ўқув юртлари фойдаландилар. Приборлар салон-магазинида радио-электротехникаси, турли хил ўлчов ва лаборатория асбоб-ускуналари, приборлари улгуржи ва чакана нархлар билан сотилади.

Суратда: радио-электротехника бўлими бошлиғи инженер В. М. Скворский харидорга хизмат кўрсатаётир.

М. Нуриддинов фотоси.

ПОКИСТОН ВА ҲИНДИСТОН САФАРИ

Ўзбек туристларидан бир группаси самолётда Покистон ва Ҳиндистонга парвоз этишди. Улар Покистон пойтахти Карачини сайр этадилар. Лохарни томоша қиладилар ва Ҳиндистонга ўтиб сафарни давом эттирадилар. Деҳли, Жайпур, Банорас, Сарнат, Бомбей каби шаҳарларни сайр этиб, Аграга йўл оладилар. Тож Маҳални томоша қиладилар. Икки буюк халқ асрлар давомида яратган ноёб ёдгорликлар билан танишадилар. Меҳнаткашлар билан учрашадилар.

Сафарга чиққанлар орасида Чилонзор районидаги 29-поликлиника бош врачи Т. Саидов, Тошкент область, Бўка районидаги «Партия XX съезди» колхозининг раиси М. Ҳайитбоев ва бошқалар бор.

ЭКВАДОР КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ СЪЕЗДИ

КИТО, (ТАСС). Эквадор меҳнаткашлар конфедерациясининг X съезди тамом бўлди. 84 касаба союз ташкилотининг делегатлари якдиллик билан конфедерациянинг янги раҳбарлигини сайладилар. Шофёрлар касаба союзининг раҳбари Леонидас Кордова Эквадор меҳнаткашлар конфедерациясининг раиси қилиб сайланди.

Съезд меҳнаткашлар талабларини дарҳол амалга ошириш учун кураш программасини маъқуллади ва ўзининг демократик, антифеодал ва антиимпериалистик позициясини таъкидлади. Съезд курашаётган Вьетнам ватанпарварлари билан бирдамлик резолюциясини қабул қилди ва Латин Америкаси меҳнаткашларининг бирлиги учун курашга бел боғлаганлигини айтди.

Съезд Эквадор касаба союзларининг Жаҳон Касаба союзлари Федерацияси принципларига содиқ эканлигини таъкидлади.

Эквадор меҳнаткашлар конфедерациясининг X съезди мамлакат касаба союз ҳаракатининг бирлигини намойиш қилиб кўрсатди.

БХИЛАЙ ҲИНДИСТОН — СОВЕТ ДЎСТЛИГИНИНГ РАМЗИДИР

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Ташқи иқтисодий алоқалар Давлат комитетининг раиси С. А. Скачков бошчилигидаги Совет ҳукумати делегацияси Бхилай металлургия заводига борганлиги муносабати билан ўтказилган қабул маросимида Ҳиндистон темир ва пўлат министри Т. Н. Сингх гапириб, Бхилай металлургия заводи Ҳиндистон-Совет дўстлиги ва ҳамкорлигининг жонли рамзидир, деб айтди.

(ТАСС).

СОВЕТ — СУРИЯ ДЎСТЛИГИ ВИСТАВКАСИ

ДАМАШҚ. Араб маданият маркази залларида ахборот, маданият, туризм министрлигининг бош котиби Юсуф Шукр Совет Иттифоқи билан Сурия Араб Республикаси ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликка бағишланган виставкани очди.

Виставкадаги рақамлар сўнгги йиллар мобайнида Совет-Сурия маданий ва иқтисодий алоқалари ривожланганлигини акс эттиради.

(ТАСС).

Варшаванинг Дзержинский майдонидаги бу ҳашаматли сарой 1824-1828 йилларда архитектор Корацци томонидан барпо этилган эди. Ҳозир бу ерда Варшава шаҳар совети ва Польша Революцион ҳаракатининг Тарихий музейи жойлашган.

ЦАФ-ТАСС фотоси.

«ЭЛЕКТРОН ЛОЙИҲАЧИ»

Электрон ҳисоблаш машинаси шаҳарсозликни ҳам ўз зиммасига олмоқда. Ўрта Осиё республикаларида биринчи бўлган ва лойиҳалаш ишларига ихтисослаштирилган ҳисоблаш маркази Тошкентдаги «Узгоспроект» институтида барпо этилди. Бу ерда бир қанча мураккаб вазифалар ҳал қилиб қўйилди.

Тошкентда «Ёшлар уйи» лойиҳасини тузаётган бир группа инженерлар таклиф этган программага мувофиқ, электрон машина тўққиз қаватли бино темир-бетон каркаси конструкциясини тушадиган оғирлик, ишлатиладиган материаллар, зилзилага бардошлик талабларини назарда тутган ҳолда ҳисоблаб берди. Ҳисоблаш жараёни бир неча юз баравар тезлашди.

«Электрон лойиҳачи» Ўзбекистон областларининг марказида қурилаётган маъмурий бинолар учун керакли яхлит ва йиғма темир-бетон ҳисоб-китобларни ҳам муваффақиятли равишда чиқариб берди.

«Узгоспроект»нинг бош инженери Т. В. Шахсуварянннинг айтишича, электрон машинада қилинган ҳисоблар конструкцияларни тўғри танлаш билан бирга лойиҳаларнинг тежамли бўлишига ҳам ёрдам бермоқда. Масалан, ҳисоб-китобларнинг аниқ бўлганлиги темир-бетон буюмларнинг пишиқлиги зарур даражада сақланиб қолгани ҳолда арматурага қилинадиган металл сарфини камайтириш имконини берди.

Бошқа илмий ва лойиҳалаш ташкилотлари ҳам «Узгоспроект»даги ҳисоблаш марказига мурожаат қилиб турибди. Тошкентдаги экспериментал лойиҳалаш зона илмий тадқиқот институтининг топшириғига биноан Тошкентни ривожлантириш ва реконструкция қилиш муносабати билан шаҳар аҳолисини янги районларга кўчиришнинг энг мақбул вариантлари ҳисоблаб берилди. «Ташгипрогор» институти учун республика пойтахтининг Комсомол майдонида қурилаётган янги циркнинг шу институт лойиҳалаштирган конструкцияси ҳисоблаб чиқилди. Машина водопроводлар ва бошқа коммуникацияларнинг ҳисоб-китобларини ҳам тайёрлаб бермоқда.

Тошкентдаги «электрон лойиҳачи» тайёрлаган айрим программалар ва ҳисоб-китобларга мамлакатнинг бошқа районларидан ҳам илтимослар тушмоқда.

Асосан ёш мутахассислардан ташкил топган «Узгоспроект»нинг ҳисоблаш маркази Ўзбекистон Фанлар Академияси математиклари билан ҳамкорликда ишламоқда.

(ЎзТАГ).

Декабрнинг биринчи декадасида тошкентликлар учун «Дружба» кварталини барпо этаётган Украина бинокорлари яна учта уйни фойдаланишга топширишди. Тошкентликлар барча қулайликларга эга бўлган бу уйларга кўчиб киришди.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

КАЛИТ УЛАШАЁТГАНЛАР

Бугун Чилонзорда Россия бинокорлари тиклаган навбатдаги кўркам уй саксон оилани ўз бағрига олди.

Бу беш қаватли саксон квартирали дангиллама бинони Новокузнецкнинг ишда чечан қурувчилари тайёрлашди. А. Данилов ва П. Жданов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган ғишт терувчилар бригадаларининг меҳнати мақтаса арзигудек. Улар икки ой мобайнида бинони тиклаб бўлдилар.

Новокузнецк бинокорлари Тошкентга июнь ойининг бошларида келишди. Биринчи уйнинг «муқаддима» иши июль ўрталарида тайёр бўлди. Бешинчи қаватга қўл урилувдики, «хаш-паш» дегунча пардозловчилар иш бошлаб юборишди. В. Тонтаренко, С. Гришинлар бошлиқ сувоқчилар бригадалари меҳр-садоқат билан ишлашди. Новокузнецк қурилиш-монтаж поездида А. Николаева бошлиқ бўёқчи қизлар бор. Қизлар ўзларига қанчалик оро беришса, бинога ҳам шунчалик дид билан пардоз беришди.

Ҳуллас, Новокузнецк бинокорлари дастлабки уйни битказиб, калитини тошкентликларга топширдилар. Навбатдаги уйлар қурилиши жадал олиб борилмоқда.

Россиялик бинокорлар ҳозир ўн битта уйда пардозлаш ишларини ниҳоясига етказмоқдалар. Йигирма бешта уйнинг юқори каватларига ғишт терилмоқда. Бешта уйнинг биринчи қавати кўтариб қўйилди. Бинокорларнинг аҳди — шу йилнинг охиригача юз минг квадрат метрли уй-жойни фойдаланишга топширишдир.

Ватанимиз пойтахти Москвадан келган бинокорлар 22 та уй қурмоқдалар. Шулардан тўрттасини давлат комиссияси қабул қилиб олди. Уларнинг иккитаси 80 квартиралидир. Яна икки уй қўлдан чиқай, деб турибди.

Қаҳрамон Ленинград қурувчилари иккита юз квартирали уйни яқин орада фойдаланишга топшириш ниятидалар. Улар ана шундай уйларнинг бештасида ишни жадаллик билан олиб боришяпти.

Бугунги кунгача саккиз бинонинг ҳовли тўйларини кўришга муяссар бўлган украин бинокорлари йиллик планни биринчи бўлиб дўндирдилар. Уларнинг аҳди — йил охиригача яна саҳни ўн тўрт минг беш юз икки квадрат метрлик уй-жойни тахт қилишдир. Киев, Донецк, Днепропетровск, Львов, Харьков, Луганск қурилиш-монтаж поездларининг коллективлари бир неча уйларга сўнгги пардозлар бермоқдалар.

Ўзбек халқи билан бир яйловда улоқ чопишган, бир ўтовда қуда-анда бўлган жондош-қондош қозоқ биродарларимиз мамлакат чақиригига биринчи бўлиб «лаббай» деганлардан. Уй-жой тайёрлашда ҳам пешқадам бу дўстларимиз 30 сентябрдаёқ «икки уйга марҳамат» дейишди. Шудан кейин эса учта уйни топширишди.

Қирғиз дўстлар ҳам ўзларининг «ҳамкарвон»ларидан қолишмади. Сентябрь ойида 48 кватирали уйнинг калитларини тошкентликларга улашган бу бинокорлар бугунги кунда икки уйни қўлдан чиқаришмоқда.

Белоруссия, Молдавия, Латвия, Эстония, Литва, Озарбайжон, Арманистон, Грузия, Тожикистон бинокорлари йил охиригача тошкентлик минглаб оилаларга янги уйларнинг калитларини ҳадя этишмоқчи.

Дўстларимиз тақдим этадиган минглаб уйлар калити қардошликнинг чинакам рамзи бўлиб қолади. Калит улашаётган азамат қардошларга, ассалом! Ҳорманг, Ўзбекистон пойтахтининг ҳуснига-ҳусн қўшаётганлар.

А. ПУЛАТОВ.

Ишчилар сулоласи

Биз чапга бурилдиг-у одам бўйи баландликдаги панелга яқинлашдик. Панел орқасида электр пайвандининг олови барқ урарди. Оёқ остида катта темир плита ғарчилларди, кимдир панел орқасида ишлаётганга ўхшарди.

— Антонов, қаердасан? — деб чақирди Экскаватор заводи касаба союз комитетининг раиси Александр Сёмин. Олов ўчиб, девор орқасидан овоз эшитилди:

— Нима керак?

— Сени излашяпти.

Мен электр пайвандчи Антонов ёнига бирданига борганим йўқ. СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан заводнинг беш ишчиси Улуғ Ватан уруши йилларида кўрсатган жасорати ва маҳорати учун мамлакат орден ва медаллари билан мукофотланган эди. Александр Николаевич Антоновга учинчи даражали «Шуҳрат» ордени топширилди. Бу воқеа Улуғ Октябрь Революциясининг 49 йиллиги арафасида рўй берган эди. Мен унинг фронтдаги таржимаи ҳолини яхшироқ билмоқчи бўлиб, ҳузурига борган эдим.

Экскаватор ковшлари остидан бизнинг ёнимизга ўрта бўйли бир киши чиқиб келди. У эгнига брезент чакмон кийиб, пешонасига ҳимоя кўзойнаги осиғлиқ, қўлларида эса каттакон оқ қўлқоп бор эди.

— Александр Николаевич, нормани бажариб қўйган бўлса керак. Агар бир жуфт ковшни пайвандламаган бўлса, гапимга ишонманглар, — деди А. Сёмин.

Кун ярим бўлиб, тушки овқатга танаффус бошланган эди. Демак, фақат тўрт соат иш вақти ўтди. Сёминнинг айтишига қараганда, битта ковшни пайвандлаш учун тўрт соат вақт берилади. Демак у кундалик нормасини тўлдириб қўйибди-да. Мен завод касаба союз комитетининг раисига нима жавоб берар экан деб Антоновнинг оғзини пойладим.

Электр пайвандчи папиросни ўчирди.

— Учинчисига ўтдим, Александр Павлович. Бугун тўртта ковш пайвандласам керак.

— Мана ишчи қиёфаси, — ўйладим мен, —икки кишининг ишини бажарса ҳам худди ҳеч нарса бўлмагандек гапиради.

Гап қизиб кетди. Александр Антонов эллик учинчи йилдан буён заводда ишлайди. Илгари Уралда ишлаган.

— Елкамда ўқ бор, нам ҳавони кўтара олмайман. Врачлар менга бу ерга келишни маслаҳат қилишган.

Экскаваторчи бир оз жим қолиб, папиросни эзди-ю, тутатди. Ёнимиздан автомашина ўтиб кетди. Александр Николаевич чуқур нафас олди:

— Ўз йўлимни шофёрликдан бошлаганман, юк ташиганман, — қошини чимириб гапирди у. — Уруш бошланиши билан иккинчи номерли пулемётчи бўлиб қолдим. Нарва остонасида фриц билан учрашдим. Биз у билан қандай жанг қилганлигимизни айтиб бераман. Қирқ биринчи йилнинг август ойи эди. Мени ярадор қилишди. Ажалим келди деб ўйлаган эдим... «Йўқ, — дедим ўзимча, — бўш келмайман». Кўриб турибсизки, тузалдим. Госпиталда мени тузатишди. Яна солдат этигини кийиб лой кечдим.

Мен блокнотни ёпиб, у билан хайрлашмоқчи бўлдим. Экскаваторчини бундан кейин ушлаб туришнинг заруратı қолмаган эди. Оддий фронт таржимаи ҳоли: урушда бўлдим, ярадор қилишди, бир неча ой госпиталда ётиб, яна урушга қайтдим.

Гап бошланиб кетди... «Сиз ҳали овқатланганингиз йўқ-ку», — дедим мен.

— Зиёни йўқ, ўғлим овқат олиб келмоқчи эди, — жавоб берди Антонов.

Маълум бўлишича, ўғли ҳам шу ерда ишлар экан.

Яна гап қизиб кетди. Энди жанглар, юришлар тўғрисида эмас, тинчлик, биринчи қарашда оддий нарсалар тўғрисида гапиришдик.

...Замбарак овозлари тингач, жангчи Антонов электр пайвандчи бўлишга қарор қилди. Унинг оила аъзолари кўпая бошлади. Олдин бир ўғил, кейин эса икки қизлик бўлди. Маоши анча камлик қилди. Хотини Валентина Фёдоровна Антонова у маошга зўрға бозор қиларди. Ватан уруши уқубатлари ҳали тўла тугатилмаган, озиқ-овқат анча қиммат эди.

— Мен ҳам заводга бораман, — деди кунларнинг бирида хотини. — Болаларни боғчага берамиз турмушимиз анча осонлашади.

Ўша кундан буён эр-хотин Антоновлар заводда ишлай бошлашди.

Ўғлилари Фёдорни улғайганлиги ҳам сезилмай қолди. У бақувват, норғул йигит бўлиб етишди. Кунлардан бирида отаси ишдан қайтиб, овқатланаётганда ўғли гап қўшди:

— Дада, мени ҳам заводга жойлаштириб қўй.

— Ўқиш-чи? Ўқишни ташлайсанми? — синчиклаб сўради Александр Николаевич.

— Бошқалар ҳам ишлаб, ҳам ўқишяпти. Менинг улардан кам жойим борми?

— Ниҳоят кенжа Антонов заводга кирди. Ҳозир у 2-разрядли электр пайвандчи. Мактабга қатнайди. Шу ўқув йили 10-синфни тамомлайди.

Антоновлар баъзан ишдан кейин дастурхон атрофига йиғилишар эканлар, завод тўғрисида оддий гап бошланади. Онаси ўз крани ҳақида ҳикоя қилади. Ота билан ўғил эса электр пайванди тўғрисида сўз очади. Ҳар ким ўз касбини мақтайди. Бирга ишлаган дўстлари тўғрисида гапириб, харитадан Куба ва Жазоирни излашади. Чунки у ерларда ҳам Антоновларнинг меҳнати синган экскаваторлар гуруллайди.

— Мен ҳам заводга бораман, — дея гапга аралашди кунлардан бирида ўртанча қизи Таня. — Паспорт олдим. Қабул қилишармикин? Кечки мактабда ўқийман. Майлими, дада?

— Энди кенжа қизим Наташа навбат кутяпти, — деди Александр Николаевич ўз ҳикоясини тамомлар экан. Аммо ҳали ёш. Энди олтинчига кўчди. Бари бир мактабни тамомлагач заводга кирмоқчи.

...«Шуҳрат» орденининг кавалери Антоновнинг ишчи оиласи шундай ташкил топди. Уйда маъмурчилик. Энди Валентина Фёдоровна яна рўзғор ишлари билан шуғуллanса бўлади. Аммо бутун вужуди билан заводга берилиб кетган. Коллективдан ажралгани кўзи қиймайди.

В. КОЧЕРОВ.

НАЗОРАТЧИЛАР МУКОФОТИ

«Главташкентстрой» халқ контроли комитетининг бу галги йиғилиши одатдагидан бўлакча эди. Халқ контроли группалари ишида намуна кўрсатган назоратчилар тўпланишди бу ерга.

Халқ контроли комитети қурилишдаги актив халқ назоратчиларидан 8-қурилиш тресги халқ контроли группасининг раиси Сапсай, биринчи темир-бетон буюмлари заводи халқ контроли группасининг раиси, А. Чумаченко, «Главташкентстрой» халқ контроли комитети ҳузуридаги штатсиз бўлим инспектори В. Нагель,— Бош бошқарма халқ контроли комитети капитал қурилиши бўйича штатсиз бўлимнинг бошлиғи А. Габсалямова ўртоқларга пул мукофоти топширди.

Бу ўртоқлар ҳалол меҳнатлари билан партия, хўжалик ташкилотларига актив ёрдам кўрсатаётирлар. Актив назоратчиларнинг яхши ишлари уларнинг меҳнат дафтарчасида қайд қилинади.

Чойхона қачон ишлайди?

«Ташсельмаш» заводининг чап томонидаги ётоқхона ёнида Куйбишев районига қарашли ошхоналар трестининг 13-ошхонаси бор. Бу ерда ажойиб бир чойхона ҳам ташкил этилган эди. Лекин кейинги пайтларда чойхона нимагадир ишламай қолди. Чойхона мудири ўрток И. Муроджонов чойхонани очиш ҳақида бир неча бор тегишли ташкилотларга учради.

Негадир ҳанузгача ишга туширилмаяпти. Биз трест раҳбарларидан бу чойхонани ишга туширишларини сўраймиз.

С. АСҚАРОВ.

Юбилярларимиз

ГЕОЛОГ

Бугун Ўзбекистон Фанлар академиясининг академик Ҳ. Абдуллаев номидаги Геология ва геофизика институти метаморфик - формациялари лабораторияси мудири, геология-минерология фанлари кандидати доцент Р. Мусиннинг туғилганига 50 йил, илмий-педагогик ва ижтимоий фаолиятига 30 йил тўлди.

Р. Мусин 1931 йилда 7 йиллик мактабни тамомлаб, Тошкентдаги Ўрта Осиё геология разведка техникумига ўқишга киради.

Р. Мусин 1937 йилда Тошкент Политехника институтининг тоғ факультетига ўқишга киради. Студентлик даврида ва институтни тамомлагандан кейин Р. Мусин турли геологик партияларда старший коллектор, прораб, старший геолог, партия бошлиғи бўлиб ишлайди. Шу даврда ёш олим тоғларда ва саҳроларда бўлиб, бир қанча конларни топишга ва очишга муяссар бўлади. Натижада мамлакатимиз саноати турли хил қимматбаҳо хом ашёларга эга бўлади. Талантли олимга мураккаб, кам ўрганилган ва қийинчилик билан текшириладиган районларда қидирув-разведка ишлари олиб боришга тўғри келди. Бу ишлар ҳам Р. Мусин томонидан муваффақиятли ва яхши кўрсаткичлар билан бажарилади.

1950 йилда Р. Мусиннинг кўп йиллик самарали олиб борган ишлари тақдирланди. «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медали билан мукофотланади.

1951 йилдан бошлаб Р. Мусин илмий ишга ўтади. 16 йиллик меҳнат фаолиятига эга бўлган геолог олим Тошкент геология институтига ишга келади. Бир неча йилдан бери Р. Мусин бошлиқ лаборатория коллективи мис конларининг кам учрайдиган хиллари устида салмоқли илмий иш олиб бормоқда. Р. Мусин 30 дан ортиқ илмий ишлар авторидир. У олимларнинг 30 дан ортиқ кандидатлик ва докторлик диссертацияларига тақризлар ёзган. Моҳир педагог 1958 йилда институт доценти қилиб тайинланади.

Р. Мусин илмий кадрлар тайёрлаш устида тинмай ишлаб келмоқда. Унинг раҳбарлиги остида олти киши фан кандидати бўлиб етишиб чиқди. У беш йил давомида институт олимлар илмий Советининг илмий секретари, икки йил илмий ишлар бўйича директор ёрдамчиси вазифасида ишлади.

Р. Мусин Тошкент ва Шимолий Тошкент каналлари қурилишида қатнашади. 1957 йилдан бошлаб Ўзбекистон геология журналининг масъул секретари бўлиб ишламоқда.

Ҳозирда Р. Мусин Ўзбекистон Геология министрлиги илмий-техника кенгашининг ҳамда Ўзбекистон петрография комиссияси ва республика билим жамияти геология-география секцияси илмий кенгашларининг аъзосидир.

Бугун институт коллективи геолог олим, метаформик формациялар лабораториясининг бошлиғи, доцент Р. А. Мусиннинг юбилейини кенг нишонламоқда. Республикамизнинг таниқли олимлари турли геология ташкилотларининг вакиллари юбилярни қутлаш учун институтнинг мажлислар залига тўпландилар.

М. ҚОДИРОВ,
илмий ходим.

БИР ОИЛАДЕК

Чилонзорнинг 2-кварталидаги 11-ётоқхона биноси жуда кўркам жойга ўрнашган. Бу ерда ҳаммамиз бир оиладек бўлиб яшаймиз.

Биз билан бирга ишлаётган коммунист ўртоқ Тошбек Холбоев ажойиб меҳнатсевар одам. У Тошкент монтаж трестида электр пайвандчи бўлиб ишлайди. Тошбек аканинг кўп йиллик хизматларини ҳисобга олиб, уни партия ва ҳукуматимиз Ленин ордени билан мукофотлаган. Ўртоқ Холбоев ҳозир топшириқларни ортиғи билан адо этаётир.

Ётоқхонамизда ишчиларнинг ўқиши, дам олиши учун барча имконият яратилган. Ўқиш залида телевизор бор. Газета ва журналларнинг янги сонларини доимо олиб ўқиб турамиз. Кеч пайтларда мазза қилиб дам оламиз.

Ётоқхона доим тоза. Коммунист Анна Дмитриевна доим бизнинг ҳол-аҳволимиздан хабар олиб туради. Бу ерда турли миллат кишилари худди бир оила фарзандларидек бир-биримиз билан иноқ ва дўст бўлиб яшаймиз.

Б. ҚОБИЛОВ.

Ушалмаган орзу

Қўйлиқдаги уйсозлик комбинати ишчилари яшайдиган посёлка кейинги йилларда жуда ҳам гўзаллашиб кетди. Бу ерда кинотеатр, кутубхона, янги-янги магазинлар, ошхона ва болалар боғчалари посёлка аҳолисининг хизматида бўлмоқда.

Лекин бу ерда бирорта ҳам газета ва журнал сотувчи киоска ташкил этилмаган. Биз истардикки, «Союзпечать» раҳбарлари посёлка аҳолисининг талаб ва эҳтиёжини қондириб, бу ерда янги киоска очиб берса янада яхши бўлар эди.

Б. ҚАҲҲОРОВ.

Авторучками? Марҳамат!

Ярославлдаги металл буюмлар заводининг мутахассислари авторучкаларнинг янги нусхаларини яратдилар. Яқиндагина ишлаб чиқаришга киришилган «ЯАР-34» маркали авторучканинг пероси анча узоққа чидайди. Унинг сиёҳдонига одатдаги авторучкаларникига қараганда бир ярим баравар кўп сиёҳ сиғади. «ЯАР-30» маркали бошқа бир авторучка эса пероcининг учи қаттиқ қотишмадан ясалганлиги билан фарқ қилади.

Ҳозир Ярославль заводининг конвейерлари кунига 200 мингта авторучка чиқармоқда. Юбилей йилида авторучкалар чиқариш қарийб икки баравар кўпайтирилади.

Жанговар ёрдамчилар

1917 йил Улуғ Октябрь Социалистик революцияси кунларида ва ундан кейин Коммунистик партия кенг маҳнаткашлар оммасини давлатни бошқариш ишларини ўз қўлларига олишга, революция натижасида қўлга киритилган ғалабаларини мустаҳкамлашга, мамлакатда қаттиқ революцион тартиб ўрнатишга, революция ғалабаларига суиқасд қилувчиларни раҳмсиз равишда бостиришга, ишлаб чиқариш ва озиқ-овқат таъминоти устидан қаттиқ контроль ўрнатишга, халқ бойлигини кўз қорачиғидек сақлашга чақирди.

Давлат хавфсизлиги ва жамоат тартибини сақлаш органлари ишчилар синфи ҳамда меҳнаткаш деҳқонларнинг революцион тажрибасига ва актив ёрдамига таяниб, жиноятчиликка қарши кураш олиб бордилар. Оддий совет кишиларининг яқиндан ёрдамига таянган ВЧК, ОГПУ, НКВД, МВД ва милиция органлари кўпгина контрреволюцион ташкилотларни, Советларга қарши фитналарни, жосуслик шайкаларини фош қилдилар, халқ мулкини талон-торож қилувчиларнинг жазоси берилди.

Шундай қилиб, мамлакатимизда Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ ҳуқуқ бузилишига қарши кураш демократик асосда, халқ оммасининг кенг иштирокида олиб борилди.

Гражданлар уруши даврида коммунистлар раҳбарлигида кўнгилли қизил дружиначилар отрядлари тузилди. Бу отрядлар босмачиларга қарши кураш олиб бордилар ва жамоат тартибини сақладилар. Ана шундай отрядлар Тошкентда, Андижонда, Марғилон ва Бухорода ҳам тузилди.

Туркистон Компартиясининг VII конференцияси 1922 йилда барча партия аъзоларига мурожаат қилиб, республиканинг шаҳар ва қишлақларида қизил дружиначилар ва кўнгилли отрядлар ташкил қилишга чақирди. Ўзбекистон компартияси Марказий Комитети ва Халқ Комиссарлари Совети кейинчалик қизил дружиначилар ва кўнгилли отрядларнинг фаолиятига юксак баҳо бердилар. Улар босмачилар шайкаларини тугатишда катта хизмат кўрсатдилар.

1932 йил 28 июнда Ўзбекистон ССР Халқ Комиссарлари Совети милиция органлари ҳузурида кўмаклашиш бригадалари тузиш тўғрисида қарор чиқарди. Бу бригадалар ўттиз йил давомида милиция ходимлари билан бир қаторда жамоат тартибини сақлаш учун курашдилар ва республиканинг шаҳар ҳамда қишлоқларида жиноятчиликка қарши иш олиб бордилар.

Қишлоқ жойларда жиноятчиликка қарши қишлоқ ижрочилари катта иш олиб бордилар. 1959 йил бошига келганда республикада 3467 қишлоқ ижрочилари бор эди.

1959 йил март ойидан бошлаб қишлоқ районларида кўнгилли халқ дружиначилари ҳаркат қила бошладилар. Улар жамоат тартибини сақлаш вазифасини муваффақиятли уддалаб келмоқдалар.

Булардан ташқари айрим шаҳар ва қишлоқларда комсомол рейдлари, штаблари ташкил этила бошланди. Улар шаҳар кўчаларида, майдонларида кинотеатр ва маданият саройлари олдида жамоат тартибини сақлаш билан шуғулландилар. Аммо рейдлар, штабларнинг аниқ бир ташкилий формаси мавжуд эмасди, уларнинг ишида камчиликлар кўп эди. Чунончи, улар тартиб-қоидани бузувчиларга нисбатан жамоатчилик таъсири каби чораларни кўра олмас эдилар, маъмурий органлар, жамоат ташкилотлари ва меҳнаткашлар коллективлари билан мустаҳкам алоқа боғламаган эдилар. Шу сабабли меҳнаткашларни жамоат тартибини сақлаш ишига жалб этишнинг янги йўлларини излаш кун тартибида турар эди.

Ленинграддаги Киров номли ва Балтика металл заводи ишчиларининг ташаббуси билан халқ кўнгилли дружиначилари (халқ милицияси) вужудга келди. Россия федерациясининг бошқа шаҳарларида ҳам ҳар турли номда ана шундай дружиналар вужудга кела бошлади.

Ўзбекистонда биринчи халқ дружиначиси 1958 йил охирида Фарғона тўқимачилик комбинатида, Тошкент шаҳридаги Октябрь Революцияси номли заводда, Янгийўл районидаги «Шарқ юлдузи» колхозида ташкил этилди.

1959 йил март ойидан бошлаб, республиканинг ҳамма шаҳар ва қишлоқларида кўнгилли халқ дружиналари тузила бошланди.

Халқ дружиналари район шаҳар дружина штабининг инструкцияси асосида иш олиб борадилар. Шаҳар ва районларда кўнгилли халқ дружиналарининг фаолиятини кучайтириш ва тажриба алмашиш мақсадида районларда, шаҳарларда ва областлар бўйича дружиналарнинг слётлари ўтказилмоқда.

Партия, совет ва милиция органларининг бевосита кўрсатаётган ёрдами натижасида кўнгилли халқ дружиналари жамоат тартибини сақлашда яхши натижаларга эришмоқдалар. Тошкент шаҳар Куйбишев район халқ дружинаси республикада энг яхши дружиналардан ҳисобланади.

Халқ дружиналарининг фидокорона ишини кўрсатувчи жуда кўп мисолларни келтириш мумкин. Безориларга, пиянисталарга ва бошқа жамоат тартибини бузувчиларга қарши милиция ходимлари ва дружиначилар иштирокида рейдлар ўтказишга катта аҳамият берилмоқда. Фақат 1965 йилда ана шундай рейдлар республика бўйича 5241 марта ўтказилган.

«Дружиначи» деган ном фахрли ном бўлиб қолди. Кўнгилли халқ дружиналари жамоат тартибини сақлаш соҳасида жуда кўп ишлар қилмоқдалар. Улар оғир жиноятчиларни ушлашда ҳам ёрдам бермоқдалар. Жумладан, 1965 йилда кўнгилли халқ дружиналари аъзоларининг иштирокида 600 га яқин жиноят фош қилинган.

Халқ дружиналарининг асосий эътибори жамоат жойларида безориликка йўл қўймаслик ва унинг олдини олишга қаратилган бўлиши керак. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети томонидан шу йил июль ойида қабул қилинган «Жамоат тартибини бузувчиларга қарши курашни кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорда алоҳида хизмат кўрсатган актив дружиначиларни рағбатлантириш, уларга қўшимча отпускалар бериш, уларни Фахрий ёрлиқлар, пул ва қимматли буюмлар билан мукофотлаш белгиланган, Иттифоқчи республикаларда «Аълочи дружиначи» значоги таъсис этилади. Буларнинг ҳаммаси партия ва ҳукуматимизнинг кўнгилли халқ дружиначилари тўғрисида кўрсатаётган ғамхўрлигидир.

Жиноятчиликка ва жамоат тартибини бузилишига қарши курашнинг кўп йиллик тажрибаси шуни кўрсатадики, бу курашга кенг халқ оммасини жалб қилингандагина яхши натижаларга эришиш мумкин.

Ғ. УБАЙДУЛЛАЕВ,
Юридик фанлари кандидати.

Тошкентдаги Охунбобоев номли пахта тозалаш заводида 1967 йил кўклам экиш кампанияси учун чигит тайёрланмоқда. Корхона пахтакорларга 7 минг тоннадан ортиқ уруғлик чигит тайёрлаб беради.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 2 бет.

15 ДЕКАБРЬ, 1966 Й.

ЯШАШ САНЪАТИ ҲАҚИДА

АГАР ЁЛҒИЗ ЭСАНГ ҲАМДАМ КИТОБДУР.
БИЛИМ СУБҲИДАГИ НУР ҲАМ КИТОБДУР.

А. ЖОМИЙ.

«Ёш бир йигит юридик институтини тугатди. Энди фақат ишлаш керак. Бирдан (унга бирдан бўлгандек туюлди) у кўчада ўзини беҳол сезди, кўкраги қиса бошлади, ҳаво етишмай қолди... Бир амаллаб уйига етиб олди-да, тинчланди, аммо энди кўчага чиқишдан қўрқа бошлади. Қизиқ, уйда ҳаво етишади-ю, кўчада ҳаво етишмайди. Шифокорлар ундан ҳеч қандай касаллик белгиларини топа олмадилар. У туппа-тузук эди. У кўчага чиқмай қўйди. Бу 9 йил давом этди. Бу вақт орасида у бошқа — уй шароитига тўғри келадиган касб орттирди. Фақат врачларнинг бевосита ёрдами билангина саломатлиги аввалги ҳолига қайтди».

Бу воқеа қандай содир бўлди?

«Ишдан қайтиб келдингиз. Чарчагансиз, бунинг устига ишхонада асабингиз бузилди, ёки ишда ноўрин луқма ташладингиз, ёки фикрингизни англата олмадингиз — керакли жумлани топа олмадингиз. Қисқаси, сиз уйга бир «ҳолат»да қайтиб келдингиз.

Турмуш ўртоғингиз ҳам ишлайди. Ишдан кейин болаларга қарагани учун уйни саранжомламаган ва овқати кеч пишган. Бунинг устига сизни кўнглингиздагидек кутиб олмади. Шу пайтда ўзингизни тута олмай бир жуфт аччиқ сўз айтиб юбордингиз ва шундай ' руҳдаги жавоб олдингиз. Шундай қилиб, сиз ҳордиқ олиш ўрнига шалоп этиб жаҳаннамга тушгандек азоб тортасиз. Шунинг ўрнига аксини қилиш мумкин-ку! Уйга хурсандлик билан кириб келинг. Тилингиз учида турган ҳалиги бир жуфт сўзни ютиб юборинг. Ҳамма нарса аслига қайтади. Дастурхон ёзилади, овқат ҳам тайёр бўлади. Агар қўлингиздан келса шундай қилиб кўринг-а!»

Юқоридаги фактлар Владимир Проскуряковнинг яқинда Москвада нашр қилинган «Яшаш санъати ҳақида» китобидан олинди. Ҳа, яшаш санъати ҳам бўлади. Ҳамма гап ана шунда-да. Инсон ҳаёти сермазмун китобга ўхшаши керак.

«Яшаш санъати ҳақида» китоби ниҳоятда қизиқарли ёзилган. Китобдаги воқеалар ва келтирилган мисоллар авторнинг кўп йиллик педагогик ва врачлик тажрибасида бир неча марта содир бўлган. Бу китоб, автор тили билан айтганда, мустақил ҳаёт бўсағасида турган ёшларга, педагоглар ва биринчи галда ёш ота-оналарга жуда зарур. Инсон маълум мақсадни кўзлаб яшайди. Бизнинг мамлакатимизда ҳаёт мақсади — бу қандай қилиб бўлса-да, жамиятга фойда келтириш ва ҳаётда ўзининг муносиб ўрнини топиб олишдан иборат. Оптимизм совет кишиларига хос хусусият.

Яшаш учун кураш —ҳаётнинг асосий моҳиятидир. «Исташ камлик қилади, ҳаракат қилиш керак»,— деган эди Гёте.

Ҳар бир киши ўз бахтини ўзи яратади. Бахт осмондан оёғини узатиб тушмайди, албатта. В. Проскуряков талайгина бўлган воқеалар асосида яратган бу китобда қандай қилиб ўз-ўзида онгни тарбиялаш ва бўлмағур одатларни ташлашнинг йўл-йўриқлари кўрсатилади. Масалан, у алкоголизмни ихтиёрий тентаклик дер экан, қадимги юнон мутафаккирларининг афоризмларидан бир нечтасини келтиради. Китобнинг ҳар бир боби халқ мақол ва маталлари билан тугайди.

Бунақаси ҳам бўлади: дуторни олиб, чалмоқчи эдингиз, бир тори узилибди. Дарҳол магазинга бориб тор сотиб олиб келиб, уни созладингиз. Энди истаган куйни машқ қилиш мумкин. Аммо асаб ишдан чиқса, уни магазиндан сотиб ола олмайсиз. Шунинг учун унинг қадрига етиб, эҳтиёт қилинг.

Қўполлик ва безорилик — умрнинг эгови.

Маҳтумқули: «Соғлигинг қадрини билгил хаста бўлмасдан бурун»,— деб бекорга айтмаган. Кишининг ножўя ҳаракатлари бир кунда йўқолмайди. Бунинг учун кунт билан ўзини тута билиш кўникмаларини ҳосил қилиш керак.

Ўзидан катталар орасида ўз-ўзини тута олиш ҳам катта санъат. Оғизга келганини айта бермаслик керак.

Бир куни ёшгина йигитча ножўя сўзни айтиб юборган эди, шунда буваси: **«Жим туришнинг ажойиб қулай пайтини бой бердингиз, болам»**,— деб айтди.

Санъат инсонга маънавий озуқа беради. Ҳаёт гўзаллигини кўра билиш ва бундан озуқа ажратиб олиш ҳамманинг ҳам қўлидан кела бермайди.

Китоб авторнинг сўзбошиси ва уч бобдан иборат. Бу бобларда қандай қилиб соғлом бўлиш, бўш вақтни қай тарзда ўтказиш ва бошқа шунга ўхшаш фойдали маслаҳатлар берилган.

Н. МИРЗАЕВ.

Юбилей музика асарлари

«Шонли санага — ижодий армуғонлар билан борамиз!» Республикамиз композиторларининг шиори ана шундай. Ҳа, Улуғ Октябрга бағишлаб, кўплаб йирик музика асарлари яратилмоқда. Шулардан айримлари тугалланиб, томошабинларнинг диққатига ҳавола этилди.

Ҳамза мукофоти лауреати деган юксак мукофотга сазовор бўлган талантли ёш композитор Рашид Ҳамроев ўзининг биринчи симфониясини шонли юбилейга бағишлади. Ёшлик завқи тараннум этилган бу музика асари яқинда пойтахт музика жамоатчилиги муҳокамасига қўйилди. Асар ижобий баҳо олди.

Атоқли композитор Д. Зокиров янги йирик музика асарини «Ленин даҳоси», деб номлади. Бу кантатада доҳий ғоялари тантанаси музика тилида мадх этилади. Композитор Б. Зейдман ҳам тарихий темада ёзиб тамомлаган асарини Улуғ Октябрь 50 йиллигига бағишлади.

А. ЖОМИЙ.

ПАРИЖ ХОТИРАЛАРИ

ГЎЗАЛ КЎЧАЛАР, ОЧИҚ ЧЕҲРАЛАР

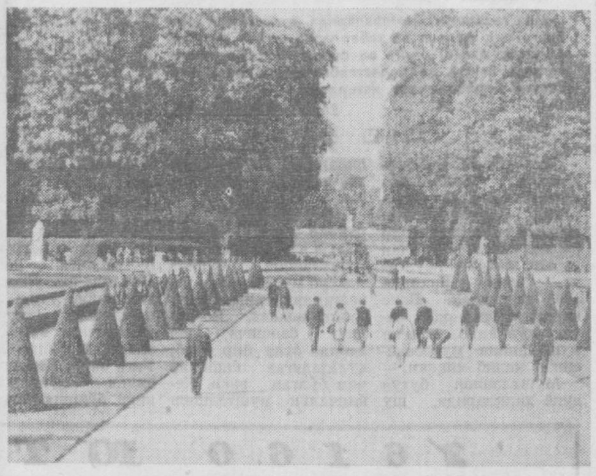

Ушбу сурат Парижда олинган. Гўзал парижликлар тили билан айтганда «Нур шаҳри»да бунга ўхшаш серфайз, соя-салқин, оромбахш кўча ва хиёбонлар кўпгина. Шу йил Европа бўйлаб қилган саёҳатимизда Париж бизда чуқур таассурот қолдирди. Унинг иқлими дилга ором бахш этади, хушманзара, гўзал жойларга завқ билан боқасан.

Куни кеча телевизор экранида яна ўша машҳур Францияни, Париж кўчаларини, парижликларни кўриб, хотирамизда чуқур ўрин олган воқеаларни беихтиёр эслаб кетдим. Мана СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Косигин бошлиқ совет делегацияси Францияда бўлиб, ҳар икки мамлакат ўртасида тинчлик, ҳамжиҳатлик, дўстлик муносабатларини мустаҳкамлаб қайтишди. Совет — Франция баёноти имзоланди. Ана шу муҳим ҳужжатлар, Францияда бўлган ўзаро дўстона суҳбатларни эшитиб, ўқир экансан, хаёлинг беихтиёр ўша шаҳар томон кетади. Кўрган, эшитганларинг кўз олдингдан кино лентасидай ўтади.

Фасли баҳор, майнинг қоқ ўрталари эди биз борганда. Бу жаҳонга машҳур кўҳна Париж-нинг ҳар бир тоши бир тарихдан ҳикоя қилади. Жуда кўп тарихий жойлар, қаср, саройларни томоша қилдик. Шулар орасида бизни ҳаяжонлантирган бир-икки воқеа ҳақида ҳикоя қилмоқчиман.

Куни-кеча мард Москва остонасида улуғ пойтахтимизни немис-фашистларидан ҳимоя қилишда азиз жонини қалқон қилган совет фарзанди — номаълум солдат суяклари Кремль ёнига кўмилди. Унга бағишлаб кўп кишилик митинг ўтказилди. Бошқа йиғинларга ўхшамаган бу тарихий митингда ҳар бир кишини ҳаяжонлантирадиган сўзлар айтилди.

Бу уруш жаҳондаги талай мамлакатлар бошига ҳам оғир кулфат солган. Парижда шаҳарнинг қоқ марказида Триумфаль арки бор. Бу аркнинг юқорисига чиқсангиз шу арк остидан ўн икки томонга юлдузсимон кўча кетади. Икки тарафи минора. Ўртада мармардан ишланган қабр. Унинг ёнида абадий аланга ёниб турибди. Қабр устига: «Француз ўғли, жаҳон урушида қаҳрамонларча ҳалок бўлган номаълум солдат»,—деб ёзиб қўйилган. Аланга ёнида бир нафас бошларни қуйи солиб турамиз, кўҳликкина қизалоқ қўлидаги бир даста гулни номаълум солдат қабри устига қўяди. Қабрнинг атрофи ' қора лента чизиқ билан ажратиб қўйилган. Келганлар албатта, шу чизиқ атрофида туриб ҳалиги ёзувни ўқиб чиқишади. Бир нафас сукут сақлаб туриб қолишади...

Парижда бир нечагина кун бўлишимизга қарамай шу юртнинг кишилари, уларнинг ҳаёти билан яқиндан танишамиз. Ҳаммадан ҳам ишчиларнинг ҳаёти қизиқтирарди. Истаганимиздай бўлди. Маири номли райондамиз. Бу Муниципалитет советининг номи. Маири советига қарашли районда 50 мингга яқин ишчи яшайди. Шу районда истиқомат қилаётган ишчиларнинг уйларини кўришга муяссар бўлдик. Янги кварталлар, янги кўпқаватли уйлар. Шунга мос мактаб (қиз болаларга алоҳида сариқ рангда, ўғил болаларга эса кўк рангда) болалар боғчаси, ясли ишлаб турипти.

Лекин, улар етарли эмас, албатта. Аввало ишсизлар ҳам бор. Қолаверса ҳамма ишчилар учун ҳам етарли эмас бу бинолар. Биз кўрган районда фақат оддий ишчилар истиқомат қилишарди. Албатта, бу жой гўзал, сершовкин, Париж кўчаларига сира ўхшамас эди. Лекин советнинг аъзолари — коммунистлар ишчиларнинг ҳаётини яхшилашга, ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилишга қаттиқ туриб курашаётганликлари ҳақида сўзлаб беришди.

Муниципалитет томонидан янги очилган бепул поликлиника, шифохонага кирамиз. Дарвоза пештоқига «Социал медицина маркази» деб ёзиб қўйилган. Бу ерда Муниципалитет советининг аъзолари, коммунистлар ишлашарди. Доктор Гатеню (директор), Мадам Фринелар касалхонанинг иши билан таништиришади. Ажойиб, очиқ кўнгил кишилар. Оддийгина ишчилар клубида советнинг раиси коммунист Киннивеллери бир группа аъзолари билан бизни қизиқтирган саволларимизга батафсил, бажонидил жавоб қайтарадилар. Совет туристлари билан ўтказилган учрашув кечасида дўстлик, тинчлик сўзлари янграли. Ушбу сатрларни ёзар эканман, ўша очиқ чеҳралар, тинч-тотув, эркин яшаш учун интилаётган оддий кишиларни келтираман кўз олдимга.

Ф. УСМОНОВА.

Суратда: Париж кўчаларидан бири.

Барот БОЙҚОБИЛОВ.

Янги шеърлар

ЖАНГЧИНИНГ ХОТИНИ

Перронда чайқалар одам денгизи,
Кўзларда илтижо, меҳр ва ёлқин.
Ҳавода муаллақ маҳбублар сўзи,
Паровоз кўзида чақнайди чақин
Бир жувон талпинар одамлар аро
Бриллиант томчилар сачрар киприкдан.
Мунғайган кўнгилда оғир бир садо,
Юзлари заъфарон дарди кўпликдан.
Тилаб олган ёлғиз ўғлини она
Ўкиниб, ўксиниб босар бағрига.
Бунда ўзи йиғлаб қолгунча танҳо
Кириб кетсам, дейди ернинг қаърига,
Ўғли ҳам боқади унга бетиним,
Безовта бўлади нечундир кўнгли.
Фарзандин қучганча шовқин ила жим
Она қараб қолмиш вокзалда мунгли.
Ул пуфлаб ичади қатиқни ҳозир,
Бир марта шўрликнинг куйгандир тили.
Неча йилдир ахир йўлга мунтазир,
Ерини кутади, яқинми йўли?
Ўсма не билмади қалдирғоч қошлар,
Сурма-ла ёнмади қора кўзлари.
Бағрин кукун қилди ҳижрон, оташлар,
Кўрган тушин нуқул сувга сўзлади.
Оқ ювиб-таради ўғлини лекин
Ота бўлиб унинг бошин силади.
Бир йигит бўлдики, чинордай дуркун,
Бугун қизлар унга ҳавас қилади.
Ўша барно йигит — ўктам бир аскар,
Юртини асрайди ёмон кўзлардан.
Ота шинелини фахр-ла кияр,
Собит одим отар шонли излардан.
Она ҳам мунғаяр, ҳам қувонади,
Қўлларин дуоға очур дафъатан.
(Қалби минг бир ўтга тушиб ёнади)
Ой бориб, омон кел, дейди болажон.
Поезд жўнар аста,
Қўллар ҳавода.
Висолнинг бошига тушади ҳижрон.
Она ҳайкал мисол ушбу аснода,
Қўлин олға чўзиб тебранар нимжон.
Ўғлига кўрсатиб, катта ойдин йўл
Қалбидан отилар ғамгин бир садо.
«Отангни ҳам ўғлим тезроқ топиб кел!»
Оналар фарзанд деб бўлурми адо!

АЪЛОЧИ ШУНҚОР

Танийсизми Шунқорни
У мактабда аълочи.
Ҳатто кўкда юлдузга
Етар ёзса қулочи.
Укаларин ўйнатар
Уйда онанинг жони.
Мактаби ҳам уйидай
Шодон унда ҳар они.
Ақли чақмоқ, ёшиндай
Ҳар мушкули осондир
Космонавт бўлиш,
ишқи,
Унда орзу, армондир.

Ф. УБАЙДУЛЛАЕВ.

ОРЗУМ

Ҳаётимнинг ҳар бир
дамини,
Орзуларсиз этмам
тасаввур.
Ҳар нимсанинг дарду-
ғамини,
Енгиллатсам топаман
ҳузур.
Орзуларим қуёшдек
порлоқ,
Порлоқдирки қомати
тикман.
Орзуларсиз яшаш
қийинроқ,
Орзум билан мен ҳам
тирикман.

М. ХОЛМУҲАМЕДОВА.

Ўйла — ўйлакай

АСАБ НЕГА БУЗИЛДИ?

Зилзиладан шикастланган уйимиз ўрнига Височовольтний массивидаги «дом»дан ажойиб квартира беришди. Квартирамисан — квартира. Газ, иссиқ ва совуқ сув, буғ. Шундоққина ёнимизда магазин. Жоннинг роҳати.

Бироқ кишига шунинг ўзи кифоя эмас экан. Кино-театрларга бориш, газета-журнал ўқиш хуллас, маданий ҳордиқ чиқариш дегандек...

— Дадаси шу бугун бир театрга борсак-чи, дам олиш кунини уйда ўтказмайлик.

— Маъқул, қани отланинг, хоним.

Кечаси билан ёққан ёмғирдан сўнг ҳаво очилиб, табиат ажиб хушманзара касб этган. Кўча бир оз лой бўлса ҳам енгил туфлида чиқилса бўлаверади. Ахир, театр — маданий жой.

— Қайси театрга борсак экан?

— Ҳамзага — отахон театрга борганимиз маъқул.

— Қандай спектакль кетаётган экан-а?

— Ҳозир янги газета оламиз-у, кўрамиз-да.

У ёққа юрдик, бу ёққа аланғладик, афсус газета киоскаси йўқ. Милиционердан сўраймиз.

— Яқинда кўчиб келганга ўхшайсиз, гражданин. Консерва заводи атрофида газета киоскаси йўқ. Партшколага ёки Паркент бозори томонга борасиз, мулла ака, — деди-ю, «гап тамом» ишорасини билдириб, бармоқларини фуражкасининг айвонига тутди... Кайфият ўн процент бузилди.

Консерва заводи атрофида нима кўп — автобус тўхташ жойи. Аммо автобусга тушишнинг бу ерда ўз қоидаси бор. Аввало бекатга бир соат олдин чиқиш керак. Чунки ҳамма автобус ҳам тўхтай бермайди. Сабаби — эртаю-кеч одам тирбанд. Ундан кейин, албатта, жомакор кийиб чиқилиши шарт!

Олтита автобусни ўтказиб (учтаси тўхтамай ўтди), еттинчисига «илиндик». (Тиқилинчликдан машинанинг эшиги очиқ кетди). Автобусдан тушганимиздаги аҳволимизни кўрган кишининг раҳми келарди. Шимнинг тиззасигача лой, туфлига қараб бўлмасди...

Кайфият 50 фоиз айнади.

— Театрга кираверишда ювиб олармиз, кўп диққат бўлаверманг, дадаси.

Ниҳоят театр. Кассада одам кам экан. Билет ҳам олинди. Бироқ театрга киравериш да қани энди сув топилса-ю, туфлини ювиб олсак.

— Администратор опа, оёқни қаерда ювса бўлади?

— Кираверинг, гилам пояндозларни йиғиб қўйганмиз...

Оёқнинг лойини яшириш учун одам кўпроқ жойга бориб, стендларни томоша қиламиз. Витринада вақт ўтиши билан сарғайиброқ қолган, устидаги чанг ҳам ҳийла қалинлашган суратлар.

Ўқиймиз. «ЎзССР халқ артисти Н. Раҳимов».

— Наби Раҳимов СССР халқ артисти эмасми?

— Ҳа, анча бўлган бу унвонни олганларига.

Униси майлику-я, мана бунисини кўр, «Қатор чанг босган витриналардаги фамилияларни ўқиймиз: З. Муҳамеджанов, қўлимиздаги программага солиштирамиз: З. Муҳамоджонов!

— Тўхтанг, мана бу М. Арипов ким бўлди? Ҳ. Абдурасудовчи?

— Театрчилик, маданий иш билан бўлиб имло хатога эътибор беришмаган-да!

Шу куни спектаклнинг 10 минут кечикиб бошланиши, заллардаги гилам пояндозларнинг думолоқланиб, одамларнинг қоқилтирганини ҳисобга олинмаса, «Оқ кабутар» ни эсон-омон кўриб чиқдик. (Биз саҳнада ўрнатилган декорациянинг сунъийлиги ниҳоятда билиниб турганлигини ушбу мақолага қўшмадик). Лекин маданий ҳордиқдан кейин бир ухлаб дам олинмаса, эртасига ишга асаб бузилиб бориш турган гап.

Умид қиламизки, Тошкент автобуслар тресги бошқарувчиси ўртоқ Б. Хўжаев, Тошкент «Союз печать» бошлиғи Золотарев, Ҳамза театри маъмуриятидаги, қолаверса, Маданият Министрлигининг театр билан шуғулланувчи бошқармасидаги ўртоқлар ҳам шу куни «қандай дам олишганларини» редакцияга ёзиб юборурлар.

Ш. ҚОСИМОВ.

Сибирь ўз «юмшоқ олтини» билан шуҳрат қозонган. Норка, олмахон, кумушсимон-қора тулки ва бошқа мўйнали ҳайвонларнинг терисига чет эл бозорларида талаб катта. Яқинда традицион халқаро мўйна аукциони очилади. Ғарбий Сибирдаги энг йирик Новосибирск мўйна-тери базаси унга минглаб қимматбаҳо териларни жўнатади.

Суратда: СССР Ташқи савдо министрлигининг мўйна хомашёси бўйича старший инспектори Р. А. Дробинин зангори песец териларни кўздан кечирмоқда.

В. Лешчинский фотоси, (ТАСС).

ТУРКМАН ЮМОРИ

Ота Копек шудгорда ишлаётган экан, бир йигит келиб ундан:

— Ота Копекнинг уйи қаерда? — деб сўрабди.

— Ху ўша чап томондаги уй, — деб жавоб берибди ота Копек.

Тезда қайтиб келган йигит:

— Ота Копек сиз ўзингиз экансиз-ку, — деб ажабланибди.

— Ҳа, худди шундай, — деб жавоб берибди ота Копек.

— Нега илгарироқ айтмадингиз, — дебти соддалик билан йигит.

Шунда ота Копек:

— Сен мени сўраганинг йўқ-ку, уйимни сўрадинг-ку, — дебди.

* * *

Ота Копек хасис бир бойникига мардикорчиликка борибди. Азонлаб бой уни уйғотиб далага чиқиб ишлашга буюрибди.

— Нонушта қилмасдан қандай ишлайман?— деб сўрабди Ота Копек.

Шунда ўзини сўзамол ҳисоблаган Солиқ бой мазах қилиб:

— Тўла қоп эгилмайди, бор ишлайбер, — деб далага чиқариб юборибди.

* * *

Баланд минора ёнидан ота Копек бир одам билан ўтиб келмоқда эди.

Унинг йўлдоши минорани кўрсатиб:

— Ернинг киндиги шу бўлса керак-а? — деб сўрабди.

— Йўқ дўстим,— бир маҳаллар бу ерда қудуқ бўлганди, сув исланиб қолавергач, ҳаво тегиб турсин, деб, одамлар қудуқни тўнтариб қўйганлар, — деб жавоб берибди ота Копек.

* * *

Ота Копек сартарошга сочини қирдираётган экан, устаранинг ўтмаслигидан кўзидан ёш чиқиб кетибди.

— Сен кўпларни сочини олганмисан? — сўрабди у сартарошдан

— Албатта.

— Уларнинг ҳаммаси тирикми?

— Ҳа, ҳаммаси соғ-саломат.

Ота Копек хўрсиниб:

— Ундай бўлса майли — деб яна бошини тутиб берибди.

Даврон РАҲМОНОВ таржимаси.

ИБРОҲИМ РАҲИМ.

ТОШКЕНТЛИК ОТАХОНИМ

Туш вақти эди. Райсоветнинг қора «Волга»си Отахонни оқсоқоллар чойхонасининг оғзига ташлаб кетди.

Отахоним овқатланаётган, чойхўрлик қилаётган ва ҳазми таом қилиб ўтирган чолларнинг столларидан столларига, дастурхонларидан дастурхонларига ўтиб юрди-да, бир неча маҳалланинг оқсоқоллари билан келишиб олди.

Эртасига жума куни шу мақсадда у мачитга ҳам кириб чиқди.

Индинига эрталаб у мардикор бозорига борди-да:

— Печка устаси бўлсанг, машинага чиқ! — деди.

Бир машина усталар билан Отахоним яна Собир Раҳимов номли боғдаги оқсоқоллар чойхонаси олдида пайдо бўлди. Маҳаллалардан, мачитлардан келган усталар ҳам уни кутиб туришган экан, ҳаммаси боғнинг гулзорида саф тортдилар.

Отахон уларнинг ярмини Октябрь районига, ярмини Киров районига ажратди-да:

— Ҳар устага бир шогирд, — деди у. — Икки устага бир кўча. Сизлар кирмаган кўча, сизлар кирмаган уй, тузатилмаган печка билан мўри қолмаслиги керак. Синов оловини ўзим қалайман!

Шундан кейин Отахон маҳаллалардан келган вакилларга усталарнинг рўйхатини тутқизаркан:

— Мободо бирор уста қилдек камчилик сезадиган бўлса ҳам сенлар билан ўзим гаплашаман! — деди.

Мен институтга кириш учун тайёрланмоқда эдим. Лекин дарс қиладиган жой йўқ. Кўчада мутолаа қилардим. Ўтирган жойларимиз бозордан ҳам баттар: минг одам кириб, одам чиқадиган техникум ётоқхонасида эди. Бунинг устига техникум маъмурияти ётоқхонада ремонт бошлаб юборди. Мен гоҳ у бурчакда, гоҳ бу бурчакда, борингки, тик туриб дарс тайёрладим.

— Бирор жой сўрамайсизми? — деди Ойим дадамга. — Анчайин одамлар янги уйларга кўчяпти. Бизни нега четлаб ўтадилар? Бошқалардан қаеримиз кам?

Дадам хотинининг бу гапини кулгили деб ҳисоблади.

— Тўғри айтасан, — деди у ойимга. — Бошқалардан қаеримиз кам? Ҳеч еримиз. Тани-жонимиз соғ. Ошхонада таоминг, ухлашингга ўриндиғинг бор. Фақат битта нарса етишмайди — қаноат. Сабр қилсанг ғўрадан ҳолва битар...

— Сабр қилишга ҳам шароит керак экан. Мамлакатнинг дарс қиладиган жойи йўқ. Ҳеч бўлмаса ўшанга шароит туғдириб беринг.

Дадам кулгисини босолмай ҳазилкашлик билан деди:

— Ўзинг туғиб бер-да, номини шароит қўй. Қутилдимми?

Ойим эрини гап билан енгиб бўлмаслигига ақли етгач, жим қолди. Ҳеч ким йўғида қайнотасини холи топиб дардини тўкиб солди.

— Неварангиз оҳакка беланиб кетипти. Буям етмагандай кеча-кундуз тақира-туқур, тақира-туқур... Тор жойнинг томошаси жонимга тегди.

Отахоним ҳам унга, худди аввалдан келишиб қўйгандай, эрининг айтган гапини айтди.

— Бардош керак, қизим. Кўпга келган тўй. Тор жойнинг томошасини кўраётган биргина сен эмас.

Ойим ҳамманинг дарди бир дард эканини эслабми ёки ўзининг ўринсиз талабларидан уялганиданми, индамай ерга қараб қолди. Буни Отахон ўзича талқин қилди. Келинингга тушунтиролмадинг, ҳатто сен уни ранжитиб қўйдинг, деб ўйлади-да, кўпчиликнинг шикасти ҳақида ҳикоя бошлади.

— Шаҳарда бошимни суқмаган туйнук қолмади. Кимни мўриси қанақалигини тушимдаям, ўнгимдаям хатга қарамай айтиб бераман. Шаҳарда соғ уй қолмабди. Чанги тўзимаган, оҳак тўкилмаган уй йўқ. Ҳамма чидаяпти...

— Биз ҳам чидаймиз!— деди ойим. — Невара́нгиз ҳам чидайди. Лекин...

Бир куни Бурхон амаким кўчадан қувнаб келди-да, отасини қучди:

— Суюнчи беринг. Ўн учинчи секторда қирқ саккиз квартиралик уй битди.

— Табриклайман.

— Сизни табриклайман!

— Нега сени бўлмай мени? Мен қурувчи эмасман-ку.

— Сизга ордер йиртиб беришмоқчи. Калитини раиснинг ўзи келтириб берармиш.

Отахоним шу гапни эшитар ҳамон бошидан дўпписини олиб, шляпани бостириб кийди-да, йўлга тушди.

— Қаёққа?

— Ўша ордер берадиган одамга.

— Шошилманг, калитини ўзи олиб, келади, дедим-ку!

— Йўқ, албатта шошилиш керак. Шунча одам кўчада ётганда менга калит келтирадиган одам билан гаплашиб қўяй.

Ойим унинг йўлини тўсди.

— Қўйинг, дада. Сизни ҳурматлаб шундай қилятгандир.

— Бу ишнинг олдини олиш керак, билдингми. Бўлмаса ордер билан калит таниш-билишдан нарига бормайди. Халқ контроли ана шу ордер билан калит ғаладонига тикилиб туриши керак!

Отахонимни раис қучоқ очиб кутди.

— Печка билан туйнук республикасига салом!

Отахонимнинг тез орада маҳаллий усталардан, ҳатто кўпдан бери пенсияни билан яшаётган кекса усталардан тузган кўнгилли бригадалари кўчама-кўча, уйма-уй юриб йиқилган печка, ёрилган мўри, тешилган туйнукларни тузатиб юрибдилар. Шаҳар коммунал хўжалиги мутахассисларининг фикрича бундай уйларда бу йилча ремонтсиз кун кечириш мумкин бўлиб бу уй-жой муаммосини ҳал қилишда муҳим омил эди.

— Сизга катта мукофот тайёрлаб қўйдик, — деди раис уни қучоқлаб. — Юринг, тантанали равишда топшираман.

Отахоним унинг кабинетига индамай кирди. Раис тантанали равишда сейфни, очиб, ундан ҳам зўрроқ тантана билан бир эмас, учта калитни икки қўллаб Отахонимга тутди.

— Бурунги ғолибларга шаҳар дарвозасининг калитини мана шундай қилиб тутар эканлар. Сиз ҳам ғолибсиз, буни қабул қилинг.

— Бундай калитлардан сейфингда нечта бор? — деб сўради Отахоним калитнинг турқига ҳам қарамай.

— Қирқ саккизта! — деди раис. — Зилзиладан кейин битган энг биринчи уйнинг энг биринчи калити сизники!

— Калит берадиган бўлсанг ҳаммасини бер!— деди Отахоним. Ёки буниям жойига сол-да, менга, битта калид — сейфинг калитини бер!

Раис одатдагидек қаҳ-қаҳлаб кулиб юборди.

— Иштаҳа зўр-ку!

Иштаҳа эмас, халқ контроли зўр!

— Район советини ҳам халқ сайлаган-ку

— Ундай бўлса менга аталган калидни ҳам ўша шаҳар советини сайлаган одамларга бер. Мени ҳам ўшалар сайлаган — деди Отахоним ва бир оздан кейин қўшимча қилди:— Мен ҳозирча калит олмаган сайловчилар билан қўшни ўтирибман. Қўшничилигимиз ёмон эмас.

Эртасига кечқурун, ҳамма жамоат жам ўтириб овқатланаётган кезда Зилол амаким бормоғида калит ўйнаб кириб келди.

— Хамир учидан патир, — деди у янги калитни ўртага ташлаб.

— Қаерни калити? — деб сўради ойим. — Квартира олдингизми?

— Заводдан беришди. Ҳар заводга иккитадан юборганмиш. Бирини менга беришди. Заводда кўпроқ зарар кўрган одам мен эканман.

Отахоним бошидаги бахмал дўпписини ўртага олиб қўйди.

— Иш мана бундоқ бўпти!..

Зилол амаким ҳаммамизни янги шу уйга кўчиб боришга таклиф қилди.

— Қани, кўчларингни йиғиштиринглар!

«Жойинг тор экан, бир хонага ўзларинг зўрға сиғасанлар» дейишган эди. Азизахон «кўнгил кенг — ҳаммамиз сиғамиз!» — деб туриб олди.

Дадам бир парча қоғозни иккига бўлди-да, нималарнидир ёзиб Зилол амакимга узатди.

— Чек ташлаймиз, иқболингдан топ. Зилол амаким дадамнинг қўлидаги қоғознинг бирини тортди-да, очиб ўқиди. Унда «Бу секция эр-хотин Зилол билан Азизага насиб қилсин» деб ёзилган эди.

Ҳаммамиз қарсак чалиб юбордик. Бу Зилол амакимларнинг учирма бўлиши учун чин кўнгилдан берилган оилавий фотиҳа эди.

(Давоми. Боши газетанинг 13, 14 декабрь сонларида).

ТАРИХ САҲИФАЛАРИ ВАРАҚЛАНГАНДА

Бу конференция «Москва музейларида Ўрта Осиё маданияти ва санъатининг ёдгорликлари» деган темага бағишланди. Дастлабки қарашда бу тема жуда илмий, бир мунча махсус ва тор мавзудан иборатдек бўлиб кўринади. Дарҳақиқат, ҳамма жойда — шу учрашувни ташкил этган «мезбонлар»—шарқ халқлари санъати музейи ходимларининг қўлида ҳам, уларга меҳмон бўлиб келган кишилар — тарих музейида ҳам, СССР Фанлар Академияси Тарих ва археология институтлари ходимларида ҳам, Эрмитажда ҳам, бошқа музейларда Ўрта Осиё республикаларида тўпланган нодир асарлар оз эмаслигини билмаган кишилар йўқ-ку. Бунинг устига, ҳар йил ўтказилаётган экспедицияларда янгидан-янги, баъзан ҳаммани ҳайратда қолдираётган кашфиётлар қилинмоқда.

Революциядан олдинги йилларда Ўрта Осиёда археология ишлари камдан-кам олиб борилар эди. Фақат Октябрь Революциясидан кейингина, айниқса, кейинги йилларда ислом динигача бўлган шарқ маданияти тарихининг ҳали ўқилмаган саҳифаларини тобора ойдинлаштириб бераётган ёдгорликлар топилди.

Ўша даврда, яъни ислом динигача бўлган даврда, Ўрта Осиё санъати қадимий дунёнинг энг катта маданиятлари: Антик дунё маданияти, Эрон, Ҳинд маданиятлари билан чамбарчас боғланиб, узилмас алоқада бўлиб ривожланганлиги аниқланди. Конференцияда ана шундай ёдгорликлар ҳақида шу вақтгача номаълум бўлган кашфиётлар ҳикоя қилинди. Бу эса фақат мутахассисларнигина эмас, ҳаммани ҳам қизиқтирадиган ишлар эканлиги маълум бўлиб қолди.

ҚУҚОНДА ТОПИЛГАН ҚУМҒОН

Ашхобод яқинидаги Анов қўрғонлари, бир вақтлар Парфиянинг маркази бўлган Неса шаҳристони, Хоразм ва Афросиёб ёдгорликлари жуда кўп ажойиб археологик топилмаларнинг манбаларидир. Аммо ўзининг тарихий кашфиётлари билан шу вақтгача ном чиқармаган Қўқон шаҳрида санъатшунос Э. В. Кильчевская сосонийлар замонидан қолган металл қумғонни топди. Дастлабки маълумотларга қараганда, бу қумғонни эрамизнинг IV—V асрларидан қолган дейиш мумкин.

... Қорайиб кетган бу металл худди кесакка ўхшайди. Лекин қумғоннинг шакли — тухумга ўхшаш думалоқлиги, тумшуғининг чиройли қайрилганлиги, нозик ва силлиқ дастаси, ундаги нақшларнинг парфияликлар санъатини эслатиб турганлиги бу қумғон шарқий эллинистик ёки қадимий эронийларнинг (Сосонийларнинг) санъатига ўхшаш ёдгорлик эканлигидан далолат беради. Буни нақшнинг характери ҳам очиқ кўрсатиб турибди. Бу нақшда наққош зўр маҳорат ва дид билан ҳаёт дарахтини турли вариантда тасвирлаган.

Бундай буюм Қўқондан топилганлиги ўрта асрларда бино қилинган деб ҳисобланаётган бу шаҳар ундан ҳам қадимий шаҳар ўрнида қурилган бўлса керак, деган хулоса чиқаришга имкон беради. Бу қадимий шаҳарнинг маданияти ва санъати тадқиқотчиларни жуда қизиқтиради. Шу сабабли Э. Кильчевская ўз ҳамкасблари археологлардан Қўқон районига алоҳида эътибор беришни илтимос қилди.

КОЛЛЕКЦИЯЛАР ҚАНДАЙ ТЎПЛАНАДИ.

Шарқ халқлари санъати музейидаги виставкада шу кунларда нодир буюмларни кўриш мумкин. Булар орасида қадимий замонларга, ислом динигача бўлган даврга тааллуқли 20 та буюм бор. Бу буюмлар терракотадан-майда пластикадан ясалган. Отга минган қиличли чавандознинг ҳайкали ғоят ифодали қилиб ясалган. Бу ҳайкал эрамизнинг VII асрида — нақшлар тасвирий суратларни ҳали сиқиб чиқармаган замонда ясалган, деб ҳисобланади. Шу буюмлар орасида бронзадан ясалган асбоблар: қумғонлар, замдонлар ҳам бор; буларнинг баъзиларига: «Усмон ясаган» деб ёзилган. Булар орасида кейинроқ, яъни XV—XX асрларда ясалган сопол идишлар ҳам бор. Бу буюмларни яқинда вафот этган машҳур коллекционер А. И. Смирнов музейга топширишни васият қилиб қолдирган.

Смирнов коллекцияси тарихга, узоқ ўтмишда яшаган одамларга зўр муҳаббат ва қизиқиш ҳислари билан тўпланган. Бу коллекциялар Смирновнинг ўзи сотиб олган буюмлардан ташкил топган. Чунки у қадимий усталарнинг — заргарлар, чилангарларнинг қўлида кўпинча ноёб буюмлар — парфияликлар замонидан қолган танга-чақалар, қимматли тошлар устига ўйиб ясалган буюмлар сақланишини яхши билар эди. А. И. Смирнов қазишлар ўтказишда ҳам ўзи қатнашган, геологлар, геодезиячилар, археологлар топган буюмларига ҳамиша жуда қизиқар эди. Смирнов коллекциясидаги буюмларнинг кўпи мана шулар совға қилган нарсалардан иборат.

КЕТМОНДАН ТРАКТОРГА

— Давлат тарих музейининг ходими Э. С. Коганнинг конференцияда берган ахборотига шундай сарлавҳа қўйиш мумкин. Бу илмий марказ экспедициялари Ўрта Осиё халқларининг XIX—XX асрлардаги тарихига доир материаллар тўплаш билан шуғулланиб келди. Бу экспедициялар жуда кўп материаллар тўплади. Ҳозир, Совет Ҳокимиятининг 50 йиллиги арафасида мана шу материалларнинг аҳамияти жуда улғайиб кетди.

Жуда катта Ўрта Осиё райони бундан атиги 50-80 йил муқаддам ҳар хил укладларнинг-хонаки косибчилик укладидан тортиб капиталистик мануфактура укладигача бўлган тўла укладларнинг ажойиб маташган райони эди.

Бўзчилар ва шойидўзларнинг, чилангарлар ва заргарларнинг, мисгар усталарнинг меҳнат қуроллари ҳам тўпланган.

Ўша вақтдаги ер муносабатлари ҳаммани кўпроқ қизиқтиради. Ерсиз деҳқонлар бойларга қул бўлиб ишлаганлиги, ўз меҳнати учун ҳақ олиш ҳуқуқига эга бўлмаганлиги, ўзининг оиласи ва мол-мулки йўқлиги — мана шуларнинг ҳаммаси ёши улғайган кишиларнинг ҳали эсидан чиқмаган яқин ўтмишнинг намуналаридир.

Тарих музейининг экспедициялари саноат ишлаб чиқаришининг ривожланиши, хўжаликни юритиш формалари, Ўрта Осиё халқларини эксплуатация қилиш методлари қандай босқичлардан ўтганлигини аниқлаб берди. Бу экспедицияларнинг тўплаган материаллари Ўзбекистон, Туркманистон, Тожикистоннинг озод халқлари ҳозирги кунда эркин диёрда нақадар бахтиёр бўлиб яшаётганликларини, айниқса, бўрттириб ва яққол қилиб кўрсатиб беради.

Т. СТРИКОВСКАЯ.
ТАСС мухбири.

Спорт

ҲУРМАТЛИ РЕДАКЦИЯ!

Мен газетангиз саҳифаларида босилаётган футболга оид мақола ва хабарларни жуда қизиқиб ўқийман. Аммо, менга ва бошқа боксга қизиқувчиларга боксга доир дастлабки машқ ва маслаҳатлар беришингизни истардим.

Ражаб БОБОЖОНОВ.

□ □ □

ДАСТЛАБКИ ЗАРБА

Газетхон Р. Бобожоновнинг илтимосига кўра бокс билан мустақил шуғулланиш тўғрисида маслаҳатлар бермоқчиман. Бундан аввал қисқача бўлсада, бокс тарихидан сўз бошласак. Бокс қадим замонлардан бери қўлланиб келган муштлашиш мусобақасидан келиб чиққан.

Муштлашиш бутун дунё халқларида, шу билан бирга Ўрта Осиё халқларида ҳам бўлган.

«Бобирнома»ни варақлар экансиз, ундан боболаримизнинг муштлашиш бўйича махсус мусобақалар ўтказганликларидан маълумот оласиз. Бобирнинг ёзишича, ўша даврда отни бир уриб, қулатадиган кишилар ҳам бўлган экан. Кейинчалик муштлашиш ўрнига калла билан уришиш расм бўлган.

Улуғ Октябрь социалистик революциясидан кейин соғлиққа шикаст етказувчи муштлашишлар барҳам топди. Ёшлар чиройли ва замонавий бокс билан шуғуллана бошладилар. Боксда ҳамма ҳаракатлар динамик равишда бўлиб, чаққонликни, тезликни, довюракликни, совуққонликни талаб қилади.

Бокс билан мустақил равишда шуғулланувчиларнинг машқлари оғир нагрузкада бўлмаслиги керак. Ҳовлида ёки уйда шуғулланиш учун нок шаклидаги («груша») камерачага сув тўлғазиб, осиб қўйиш керак. Унга зарба бериш учун кичик қўлқопчаларнинг бўлиши мақсадга мувофиқдир. Бундан ташқари, панжалар шикастланмаслиги учун махсус эластик бинт билан қўлни боғлаб олиш зарур. Бинтни узунасига ўртасидан иккига бўлиб, иккала қўлга ўраш керак.

Осилган камерачага уришни чап қўлдан, тўғридан зарба беришдан бошлаш керак. Бу машқни яхши эгаллаганингиздан кейин ўнг қўл билан тўғридан зарба беришга ўтиш керак. Ундан кейин бирин-кетин чап ва ўнг қўл билан тезликда зарбалар беришга ўтинг. Тез-тез дам олиб туриш керак. Ҳаракат қилинаётган вақтда нафасни сира тўхтатмаслик зарур: Бирин-кетин икки зарбадан кейин уч-тўрт мартадан зарба беришга ўтинг. Сўнгра эса, пастдан ҳам шу усулда зарба беришга ўтилади. Пастдан зарба беришни бир нёча кунлар давомида эгаллаганингиздан кейин ёндан зарба беришни ўрганинг. Ана шундан кейин тўғридан бериладиган зарбани пастдан ва ёндан бериладиган зарбалар билан мослаб, қўлланг.

Эслатма: зарба бериш машқларидан илгари бироз ҳовлини айланиб, югуриб бўлгач, гимнастика машқларини бажаринг. Акс холда юракни ожизлантириб қўйишингиз мумкин.

Мустақил равишда бокс билан шуғулланувчилар гимнастика машқларини бажариш ва нок шаклидаги («груша») камерачага зарба бериш билан кифояланишлари етарлидир. Лекин, бу билан маҳоратли чарм қўлқоп устаси бўлиш қийин. Шунинг учун, албатта бирон тренер раҳбарлигидаги боксчилар секциясида шуғулланиш зарур.

Ш. ЗОКИРОВ,
Педагогика фанлари кандидати, Ўзбекистон Давлат Физкультура институти бокс ва қиличбозлар кафедрасининг мудири.

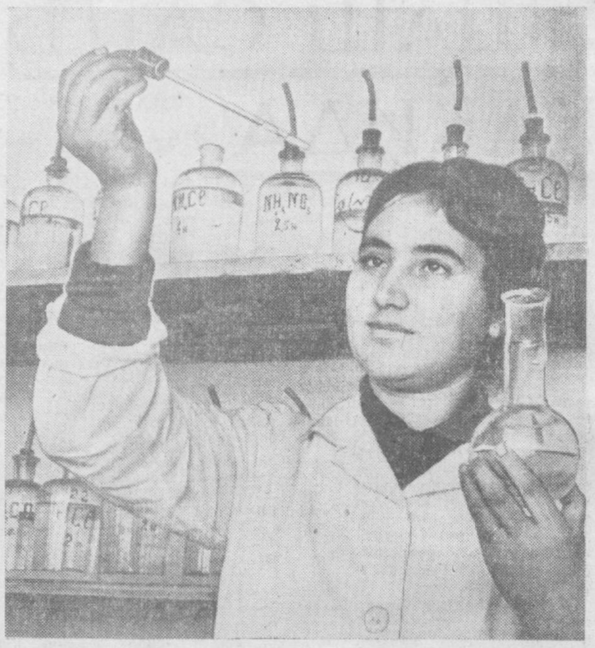

В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университети республикамиздаги энг кекса олий ўқув юртларидан бири ҳисобланади. Бу илм даргоҳи улуғ доҳимиз В. И. Ленин Декрети асосида совет давлатининг дастлабки йилларида ташкил этилган эди. Ҳозир бу ерда 15 мингдан ортиқ студент таълим олмоқда.

Суратда: химия факультетининг иккинчи курс студенти Марҳамат Иброҳимова.

В. Сироткин ва **И. Глауберзон** фотоси.

26160 ЮТУҚ

МОСКВА, (ТАСС МУХБИРИ). Армия, Авиация, ва Флотга кўмаклашувчи Бутуниттифоқ кўнгилли жамияти Марказий Комитети СССР ДОСААФи автомотолотереясининг тираж комиссиясини тасдиқлади. Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Бронетанк Қўшинлари Бош Маршали П. А. Ротмистров бу комиссиянинг раисидир. Мудофаа жамияти лотереясининг урушдан кейинги биринчи тиражини ўтказишга ҳамма нарса тахт қилиб қўйилди. 15 ва 16 декабрда Тушинода, «Красний Октябрь» Маданият саройида 26160 қимматли ютуқ ўйналади. Лотерея билетларини сотиб олган кишилар 4080 та «Волга», «Москвич — 408» ва «Запорожец» енгил автомобилларини, турли маркадаги 9600 мотоцикл, 3360 мотороллер, 9120 мопед ва мотовелосипедларни ютишлари мумким.

Лотерея 48 миллион сўм миқдорида чиқарилди. Аҳоли бундан 24 миллион сўмни қимматли ютуқлар шаклида олади. Лотереянинг қолган қисми аҳоли ўртасида оммавий мудофаа ишини янада ривожлантириш, таълим бинолари ва спорт иншоотларини қуриш ҳамда ДОСААФ ташкилотларининг моддий-техника базасини кенгайтириш учун сарф қилинади.

ДАЛЛАСДА ЎҚ УЗГАН КИМ?

3—4 Сўнгра икки журналист — Жим Кёте билан Билл Хантер ўлдирилди. Улар Рейнольдс изидан бормаганликлари учун ўлдирилди. Уларнинг қотиллари Рейнольдс қотилига нисбатан чаққонроқ экан. Қотилларни фақат бир нарса бирлаштиради. — улар ҳам ўз қилмиши учун жазоланмади.

Кёте билан Хантер нега ўлиши керак эди? Улар Далласдаги фитнанинг сирини очиб юборишлари мумкин эди.

1963 йилнинг 24 ноябрида, якшанба куни, олти киши Руби уйига тўпланишди. Бу учрашувда нима тўғрисида сўз юритилганлиги ҳозиргача ҳеч кимга маълум эмас. Шу нарса кўзга ташланадики, бу яширин суҳбат Руби Кеннедининг «расмий» қотили Освальдни отган куни ўтказилди. Шу нарса маълумки, бу пинҳона учрашувда қандайдир номаълум шахс Жорж Сенатор, адвокатлардан Жим Мартин, С. Дроби. Том Хауард билан икки журналист — Жим Кёте ва Билл Хантер иштирок этди. Ўша куни Руби уйида нима бўлганлигини ҳозиргача ҳеч ким билмайди. Бу учрашувда қатнашган олти кишидан учтаси нариги дунёга жўнатилди. Тирик қолган уч киши эса «нима бўлганлиги эсимизда йўқ», дейишяпти.

Журналист Жим Кёте 1964 йил 21 сентябрда ўз квартирасида ўлдирилди. У ваннага чиққач кимдир томоғига қаттиқ урди. Кёте дарҳол жон берди. Бундан беш ой муқаддам Билл Хантер ҳам худди шундай воқеага учраган эди. Кеч соат 11 ларда матбуот хонасида ўтирган эди... Ҳа, Лонг Бичдаги полиция бошқармасининг матбуотхонасида. Шу ерда уни отиб ташлашди.

Ўша пайтда ишни тамомлаган иккита полициячи хонага кирди. Улардан бири тўппа-тўғри Хантернинг юрагига ўқ узди. Ўқ тахминан бир метр масофадан узилди. «Бу бахтсиз ҳодиса эди», — шундай изоҳ берди полициячи Унинг қўлидан тўппонча чиқиб кетган эмиш. У тўппончани ердан олаётганда кутилмаганда тепгини босиб, ўқ узилган эмиш. Аммо полициячининг бу уйдирмаларининг миси чиқди. Суд-медицина экспертизаси бундай ҳодиса рўй бермаганлигини аниқлади. Ундан кейин полициячи бошқа баҳона ўйлаб топди: гўё у полициячи билан ким ғилофдан қуролни тез чиқариш тўғрисида баҳслашиб, у қуролни чиқараётган вақтида беҳосдан ўқ отилиб кетган эмиш.

5. Руби уйидаги яширин мажлиснинг яна бир қатнашчиси — Том Хауард юраги ёрилиб ўлди. Унинг ўртоқларидан бирининг гапига кўра, ўша куни у ўзини нохуш сезиб, уни касалхонага элтиб қўйишган экан. Эртасига Том Хауард жон берди. Унинг жасади текширилмади

ДАВОМИ. Боши газетанинг 12—13-декабрь сонида.

6. Шунингдек, Эрлайн Рабертс хоним ҳам юраги ёрилиб ўлди. У Освальд истиқомат қилган пансионнинг бекаси эди. «Полиция ҳамиша менга тажовуз қилмоқда», — деган эди ўз ўлимидан сал олдин миссис Робертс. Эрлайн Робертс терговда вақтида берилган гувоҳлик полицияни ташвишга солиб қўйган эди. Худди шу хоним Кеннеди ўлимидан кейин ўз уйи ёнидаги автобус бекатида Освальдни учратганлигини исботлаган эди. Аммо автобус бир неча дақиқадан сўнг полициячи Типпит ўлдирилган жойга Пэттон-авеню томонга бораётгани йўқ эди.

Миссис Робертс умрининг охиригача ўз сўзида турди. Икки йилгача гапидан қайтмади. Ҳозир эса унинг оғзи ёпилди. 1960 йилнинг 9 январида у беҳосдан ўлиб қолди. Унинг жасади очиб кўрилмади.

7. Ли Харви Освальднинг Хенк Киллам билан алоқаси у хонимнинг Эрлайн Робертс билан алоқасига нисбатан озроқ эди. Хенкнинг дўстларидан бири Освальд яшаган пансионда турарди: унинг хотини Ванда Жойс Рубининг қўлида ишларди. Шунга қарамай Хенк Киллам ФБРнинг оддий қизиқиши тўғрисида жуда кўп нарсани билган бўлиши зарур эди.

Хенкнинг хотини эрини ҳамиша ФБР агентлари кузатиб юришларини айтди. Президент ўлдирилгандан сўнг у Далласда биронта иш тополмади Чунки дедективлар олдиндан хўжайинлардан уни ишдан бўшатишни талаб қилишарди Ниҳоят Киллам Далласдан ўзи иш топиши мумкин бўлган Пенсаколга кетди. У ерда эса 1964 йилнинг 17 мартида уни кўчадан боши пачақланган ҳолда топишди. У деразадан йиқилган ёки сакраган — полициянинг фикри шундай бўлди.

8. «Тайм» журналининг Нью-Йоркдаги редакциясида кутилмаганда чироқ ўчиб қолди.

«Электр тармоғига бир нима бўлди». — Маъмурият шундай баҳона қилди. Бу «ўчириш» худди шу дақиқада — 1965 йилнинг 8 ноябрида Америкадаги энг машҳур журналистлардан бири Дороти Килгаллен ўлимига муҳр босди. Унинг ўлимига ухлатадиган дорининг ҳаддан ташқари кўп ичилганлиги баҳона қилинди. Ўлим тўғрисидаги протоколга: «ўз жонига қасд қилган» сўзлари ёзилган эди.

Дороти Килгаллен — Освальд ўлдирилгандан сўнг Руби билан унинг камерасида юзма-юз туриб гаплашишга судья Жо Б. Браундан рухсат олган ягона журналист эди. Кимдир биров Дороти Килгаллен Уоррен комиссияси материалларидан кўпроқ маълумотни бериб қўймаслиги тўғрисида ғамхўрлик қилган бўлса керак.

9. Такси ҳайдовчи Вильям Уэйли Уоррен комиссиясини ўзининг шов-шувга сабаб бўлган маълумотлари билан ранжитди. У 1963 йилнинг 22 ноябрида Ли Харви Освальдни Грейбаунд автобус станциясидан Норт Беклигача элтиб қўйганлигини исботлади. У ҳатто қайси вақтлигини ҳам аниқ билади: соат 12.30 дан 12.45 гача эди. Аммо Уоррен комиссиясининг исботлашига кўра худди соат 12.30 да Освальд Даллас китоб омборининг олтинчи қаватида президент Кеннедига биринчи ўқни узган эди. Бир одам бир вақтда икки жойда бўлолмаслиги туфайли кимдир хато қилиш керак эди: ё Вильям Уэйли, ёки Уоррен комиссияси хато қилиши керак. Уоррен комиссияси «давлат нуқтаи назаридан ўз сўзини исботлашга ҳаракат қилар эди. Вильям Уэйли эса ўз хатосини бўйнига олишни истамас эди. У ўз сўзида қатъий туриб олди — соат 12.30 дан 12.45 гача бўлган. У ўз пассажири Освальдни яхши билади. «У таксига ўтиришдан олдин ўз йўлида аста босиб келди. У ҳеч ерга шошилмас, ҳаяжонланаётганга ҳам ўхшамас эди». Уэйли пассажирга орқа эшикни очиб берди. Аммо Освальд орқа ўриндиқда эмас, олдинги ўриндиққа ўтирди. Шу туфайли шофёр ўз пассажирига яхши эътибор бериши учун имконият туғилди.

Бу одам чиндан ҳам Освальд эканлигига Уэйли ҳеч шубҳаланмайди. Уоррен комиссияси Уэйлининг 22 ноябрдаги шофёрлик картасини текшириб кўрди. Уэйли сўзи билан қинғир келадиган бирор белги кўринмади

Уэйлининг сўзидан қинғир топиш учун ойлар мобайнида сўроқ қилишди. Бечора шофёрнинг боши мутлақо айланиб қолди. Ҳадсиз-ҳисобсиз терговлар унинг асабини бузди. Аммо ҳамиша у ўзининг биринчи сўзини такрорларди: «У пассажир Освальд эди».

1965 йилнинг 18 декабрида унинг таксиси машина билан тўқнашиб кетди. Бундан кейин Уэйли ўз гувоҳлигини исботламайдиган бўлди. У ўлган эди.

10. «Юнион-Терминал» компаниясининг хизматчиси Ли Бауэрснинг гувоҳлиги Уэйлиникига нисбатан сал бошқачароқ эди. Аммо ундан кам шов-шувга сабаб бўлмади. Бауэрс Кеннедига олд томонидан ўқ узган одам бор эканлигини қасамёд қилиб айтишга тайёр эканлигини билдирди.

Ли Бауэрс у одамни тўғри тасвирлаб берди: «уни яна иккита йигит кузатиб борарди. Ҳар икки йигит полиция томонидан мутлақо ўраб олинган районда эди. Улар ўқ узилган пайтда тўсиқлар ёнида туришарди. Машиналар кортежига жуда яқин эди. Улардан бири ўрта ёшли, қотмагина, иккинчиси эса 25 ёшлар чамасида эди. Ўқ узилгандан кейин ҳам иккиласи ўз жойида тураверди. Мен уларга назар ташлаб тузатиб бўлмайдиган иш содир бўлганлигини пайқадим. Аммо қандай иш бўлганлигини бирданига билолмадим». Уоррен комиссиясининг докладида шундай деб ёзилган. Нима учундир ҳеч ким Бауэрсдан ўз сўзини аниқлашни талаб қилмади.

Бу ишни Освальднинг онаси манфаатини ўз бўйнига олган адвокат Лейин зиммасига олди. Унга Бауэрс анча аниқроқ гапириб берди. «Бу ўқ узилганда рўй берадиган сингари олов эди...» —деди у.

Бу манзарани аниқ кузатиш учун Бауэрснинг имконияти бор эди. У ўқ узилган пайтда темир йўл қошидаги тўрт метрли минорада турар, у ердан эса яқиндаги манзарани аниқ кўра оларди. У ҳеч қачон ўз сўзидан қайтмади. Уни ҳеч ким қарама-қарши фикрларда айблай олмади ҳам.

1966 йилнинг 9 августида у автомобил ҳалокатининг қурбони бўлди.

Даллас фожиасининг хотимаси шундай. Президент Кеннедига ўқ узган ким? Асосий гувоҳлар тасодифан ёки атайлаб четлаб ўтилдими? Уоррен комиссиясининг фикрига тўғри келмаганлиги учун шундай қилинганми?

Бу саволларга ҳозирча тўғри жавоб йўқ. Америкадаги Марк Лейн, Иохим Иостен, Эдвард Этстайн, Томас Бьюкенен каби таниқли юристларнинг ва кўпгина бошқа кишиларнинг фикри шундай. 1963 йилнинг 22 ноябрида Далласда бўлиб ўтган воқеаларга доир гувоҳларнинг далили ва материалларни ўрганиб чиққан барча кишиларнинг фикри шундай.

Мақолани А. ДРЯХЛОВ ва В. ЖИГУЛЕНКОВ тайёрлаган.
(«Неделя»дан).

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

15 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10—«Фонотикамиз хазинаси», 18.30— Концерт, 19.20 — Татар композиторлари операларидан парчалар, 22.00 — «Октябрь» радиостанцияси (рус), 20.30— Концерт (янги Тошкентни қураётганлар учун), 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 22.00 — Қардош социалистик мамлакатларда, 22.10 — Куйлардан қўшиқларга, 22.40— И. Муқимов «Дўстлик қўли» (рус.). 23.20 — Концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00— Симфоник сюитаси, 19.30— Ёшлар ижоди, 20.10— Концерт, 20.50 —«Изланиш қувончи» (рус). 21.00 — Концерт. Тожикистон ССР халқ артисткаси Л. Шарипова. 21.30 —Эстрда қўшиқ ва куйлари.

Телевидение

15 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00— **Телевизион янгиликлар**, 18.20 — **Яширин фронт** (телефильмнинг 3-серияси), 18.50 — **Пионервожатийларнинг сиртқи мактаби**, 19.30 — **Алла Иошпе ва Стахан Раҳимов куйлайди.**

20.30 — **Эртаги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар**, 20.50 — **Жаҳон бир ҳафта ичида**, 21.10 — **Она шаҳрим — Тошкентим**, 21.50 — **Беш йиллик илғорлари**, 22.10 — **1002 кеча** (музикали кинофильм), 23.15— **Қозоқ тилида эшиттириш ва концерт.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00— **Мактаб ўқувчиси календари.**

Ўзбек тилида: 17.35 — **Арчамизни безаймиз** (болалар учун). 18.00 — **Қорақалпоғистон рассомлари**, 18.25 — **Шаҳарликлар учун**, 18.50— **Нева проспекти** (ҳужжатли фильм), 19.50 — **Тошкент янгиликлари.**

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 15/XII **да Трубадур**, 16/XII да **Фауст.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРДА — 15/XII да **Қирол Лир**, 16/XII да **Парвона.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/XIIда **Жон қизлар**, 16/XII да **Ўғил уйлантириш.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **Ўзбек цирки**, йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи **Иван Рубан ва қизиқчилар группаси.**

Кинотеатрларда

15 ДЕКАБРДА

Уруш ва тинчлик (2-серия)— САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 7 яримда).

Тошюракнинг ўғиллари — (1 ва 2-серия) — «ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (кечқурун).

Наташахоним — СОБИР РАҲИМОВ номли, НАВОИЙ номли (кечқурун).

Бу жуда муҳим — «СПУТНИК» (кеч соат 9 да), «ДРУЖБА» (кеч 9-50 минутда).

Муддати тонгда тугайди — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 9-45 минутда).

Шаҳарда масхарабоз — «МИР» (кечқурун).

Улар солдатлар изидан бордилар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6 ва 8 да), САНЪАТ САРОЙИ (кеч 9-45 минутда).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА 16 ДЕКАБРДА МОСКВА ЭСТРАДАСИ АРТИСТЛАРИНИНГ ХАЙРЛАШУВ

КОНЦЕРТИ

Концертда: **Алла Иошпе** ва **Стахан Раҳимов** (совет ва чет эл композиторларининг эстрада қўшиқлари), **Лидия** ва **Юрий Мозжухинлар** (иллюзия ва манипуляциялар), **Валентина** ва **Игорь Романовлар** (балет), **Вениамин** ва **Анатолий Волчковлар** (акробатлар), **Юлия Цай** ва **Григорий Гляс** (оригинал жанр), **Евгений Кравинский** (конферанс), **Георгий Демченко** раҳбарлигида чолғу ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан ва район кассаларида соат 12 дан сотилади.

1966 йил 28 декабрь кундуз соат 2 да, Тошкент Давлат медицина институтининг даволаш ва стоматология факультетлари Илмий Совети мажлисида (акт зали) медицина фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

А. А. Воҳобов «Винканин алколоидининг N — бирикмалари фармакологик хусусиятини қиёсий текшириш» деган темада.

Н. А. Ҳоназарова «Хроник тонзиллит ва унинг асоратлари билан оғриган кишилар қон зардобидаги аутоантиген моддаларини аниқлаш» деган темада.

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ КОМБИНАТИГА

Қулолчилик усталари, кассир, старший бухгалтер ва **бухгалтерлар, метлах плитаси, сопол** ва **дренаж қувурлари учун** қоришма тайёрловчи **ва ёрдамчи ишчилар,**

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Шота Руставели кўчаси, 2-проезд, 2-уй.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Киров кўчаси, 22-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор 83-02-49 дан 83-02-58 гача Қўшимча телефонлар: секретариат ва иллюстрация бўлими — 5-62; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари бўлими—3-66; саноат, қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими — 3-66; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 7-83; фан, олий ўқув юртлари ва мактаблар бўлими — 7-83; физкультура ва спорт бўлими — 3-79; Ахборот бўлими — 3-78; (шаҳар телефони 83-65-57); хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 3-79; эълонлар бўлими — 5—07 (шаҳар телефони — 838142).

15 ДЕКАБРЬ, 1966 Й. Р. 08998. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр. Г. 2924.